

MAGISTERUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP  
VID BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN/BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP  
2002:45

## Ett kulturcentrum i Ulricehamn?

SOFIA CARLENBERG

© **Författaren/Författarna**

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats  
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande av författaren/författarna.

<b>Svensk titel</b>	Ett kulturcentrum i Ulricehamn?
<b>Engelsk titel</b>	A centre for culture in Ulricehamn?
<b>Författare</b>	Sofia Carlenberg
<b>Färdigställt</b>	2002
<b>Handledare</b>	Anders Frenander, Kollegium 1

The aim of this essay is to investigate and evaluate the arguments made by municipal politicians in Ulricehamn, regarding the planned Knowledge and Culture Centre. A part from the search for these arguments, I also investigated the attitudes among politicians regarding municipal culture investments in general. I furthermore investigated whether any national, regional, or local culture-political strategies were important in the local debate.

The time frame within which the local political culture debate was investigated was from 1997 until present time (2002). The investigation methods used were partly a study of official documents (such as political protocols, two articles from the local newspaper, and a clean copy from a web chat), and partly a qualitative study (I sent a question regarding the planned Culture Centre to every political party active in the Ulricehamn municipal assembly. The question was sent and mainly answered via email).

I have chosen the knowledge-sociological theory, where the principle consists of the belief that our knowledge correlates with our interests.

My results indicate that the main positive arguments regarding the proposed Culture Centre were the presumed good and positive content of the proposed Centre, the Centre would contribute to the development of the municipality, and the proposed Centre would educate the members of the local community.

The most common negative arguments made were the lack of information regarding the project, and a concern over the cost.

I have also come to the conclusion that culture-political strategies only played a very moderate part in the local debate. In my study, searching for the different persisting attitudes regarding municipal culture investments, I found three parallel outlooks. I call them Culture as pleasure, Culture as identity, and Culture as education.

<b>Nyckelord</b>	kulturcentrum, kulturpolitik, kultursyn, partipolitik, kulturstrategi
------------------	---

## **Innehållsförteckning**

	<b>s.</b>
<b>1. Inledning</b>	<b>1</b>
1.1. Bakgrund	1
1.2. Syfte	2
1.3. Frågeställning	2
1.4. Avgränsningar	2
1.5. Definition av begrepp	3
1.6. Disposition	5
<b>2. Tidigare forskning och litteraturgenomgång</b>	<b>6</b>
2.1. Inledning	6
2.2. Kommunal kulturpolitik	6
2.3. Kultur och regional utveckling	9
2.4. Kulturintresse bland partipolitiker	11
<b>3. Teoretisk utgångspunkt</b>	<b>14</b>
3.1. Kunskaps sociologisk teori	14
<b>4. Metod</b>	<b>16</b>
4.1. Metodologiska utgångspunkter	16
4.2. Kritiska reflektioner	17
<b>5. Riktlinjer från statlig och regional kulturpolitik</b>	<b>20</b>
5.1. Statlig kulturpolitik	20
5.1.1. Statens kulturråd: En nationell kulturpolitik	20
5.1.2. De kulturpolitiska målen	21
5.2. Kulturpolitisk strategi för Västra Götaland	23
5.2.1. Kultursyn	23
5.2.2. Framtidsvision	24
<b>6. Kulturstrategi för Ulricehamns kommun</b>	<b>26</b>
6.1. Bakgrund	26
6.2. Kultursyn	27
6.3. Framtidsvision	27
6.4. Sammanfattning	28

<b>7. Kunskap- och kulturcentrum i Ulricehamns kommun</b>	<b>29</b>
7.1. Inledning	29
7.2. Protokoll från kommunfullmäktige och kommunstyrelse i Ulricehamn	29
7.3. Chatten 18/4-2001	32
7.4. Artikeln	35
7.5. Insändaren	36
7.6. Intervjuer	37
<b>8. Analys och resultat</b>	<b>42</b>
8.1. Kultur som nöje	45
8.2. Kultur som identitet	45
8.3. Kultur som bildning	46
8.4. Resultat utifrån kunskapssociologisk teori	47
<b>9. Diskussion</b>	<b>49</b>
<b>10. Sammanfattning</b>	<b>54</b>
<b>Källförteckning</b>	<b>56</b>

# 1. Inledning

## 1.1. Bakgrund

Sedan lång tid tillbaka har Ulricehamns kommun för avsikt att ge det så kallade järnvägsområdet en ny användning. De tidigare järnvägsspåren är nedlagda och kommunen disponerar marken som en resurs för stadens utveckling. Järnvägsområdets läge är unikt med sin närhet både till innerstaden och till sjön Åsunden. Redan åren 1992-1993 genomfördes en arkitekttävling som belyste olika möjligheter med området och därifrån gick utvecklingen mot en längre tid av diskussioner om olika detaljerade förslag. Resultatet kom när majoritetspartierna i kommunfullmäktige 13 april 2000 beslutade att ett kunskaps- och kulturcentrum ska uppföras på platsen. Den bärande idén är att skapa en kulturell mötesplats som med sitt verksamhetsinnehåll och fysiska utformning ska skapa puls och aktivitet, inbjuda till möten och erbjuda en mångfald av aktiviteter i lättillgängliga lokaler. Följande kulturella verksamheter ska bli möjliga med det nya kunskaps- och kulturcentrumet:

- Ett nytt integrerat folk- och högskolebibliotek
- Konferenssal för upp till 400 personer
- Konsertlokal för upp till 400 personer
- Möteslokal för politiska möten
- Utrymme för utställningar och mässor
- Danstillställningar
- Utrymme för banketter / matsal, upp till 400 personer
- Café
- Föreläsningssal för högskoleutbildningar och andra föredrag
- Repetitionslokaler och inspelningsstudio för musik
- Skolavslutningar, skoldans, rockkonserter, disco m.m.(Hedelin 2000, s. 3-6)

Centralt för projektet ligger det nya biblioteket och den hörsal som gör det möjligt för Ulricehamn att utöka utbudet av högskolekurser, högskoleprogram och kvalificerad yrkesutbildning (KY). Men aktiviteterna ska vända sig till alla Ulricehamns kommuninvånare både till barn, ungdomar, studenter och till äldre (Hedelin 2000, s. 3-6).

Eftersom kommunfullmäktige dock var långt ifrån samstämmig om beslutet skapades här början till en omfattande debatt. I en chatt om projektet som ägde rum mellan partipolitiker och allmänheten den 18 april 2001 uttryckte en centerpartist att det inte var första gången en argumentation växt fram. Så var också fallet när Ulricehamn skulle bygga en sim- och sporthall, fastän antagligen ingen idag skulle vilja vara utan den. För mig är det dock intressant att vad den ena sidan sa ska ge Ulricehamn möjlighet att utvecklas mot något bättre, var ett lika klart argument för den andra sidan att Ulricehamn kommer ta sig vatten över huvudet. Jag frågar mig själv hur det kan komma sig att politiker på samma nivå och med någorlunda samma bakgrund kan ha en sådan skiftande tilltro till kulturen.

## 1.2. Syfte

Den här studien har flera syften. Det främsta är att skildra hur olika attityderna till kultur kan vara på en lokal politisk nivå och relatera detta mot en bakgrund av kunskaps- och kultursociologisk teori.

Men syftet är också att konkret visa på argument och motiveringar för och emot byggandet av ett kunskap- och kulturcentrum i Ulricehamn. Genom detta vill jag skildra en kommunal kulturpolitisk debatt.

Eftersom kulturpolitiken ofta enligt Statens kulturråd riskerar att bli lågprioriterad (1985, s. 15) så vill jag i kapitel fem och sex peka på statliga, regionala och kommunala strategier som ska fungera som riktlinjer och direktiv för kulturpolitiken. Jag vill också passa på att i mindre skala i kapitel 2.3. *Kultur och regional utveckling* visa på hur kultursatsningar kan vara en faktor för kommunal och regional utveckling.

## 1.3. Frågeställning

Min huvudsakliga frågeställning är:

- Vilka argument och motiveringar finns för och emot uppförandet av ett kunskap- och kulturcentrum i Ulricehamns kommun?

Genom resultatet på ovanstående fråga önskar jag också kunna belysa:

- Vilken kultursyn speglas i Ulricehamns kommunala kulturpolitik?
- I vilken mån fungerar statliga, regionala och kommunala kulturstrategier som riktlinjer och direktiv för kommunpolitikerna i Ulricehamn?

## 1.4. Avgränsningar

Diskussionen om vad man ska göra med det f.d. järnvägsområdet har varit aktiv sedan lång tid tillbaka, och år 2000 var inte första tillfället då ett förslag om ett kulturcentrum kom på tal. De första relevanta dokument, på Ulricehamns webbaserade offentliga arkiv, om utbyggnaden på järnvägsområdet går att finna från 1997. Diskussionen om området har dock förekommit under ytterligare år. Jag väljer emellertid att avgränsa mig och bara ta med material som framkommit från och med år 1997. Detta beror dels på tidsmässiga och utrymmesmässiga skäl, dels på att det är detta material som jag sedan tidigare är mest bekant med. Det är heller inte förrän efter 1997 som inriktning mot ett kunskaps- och kulturcentrum fick ett starkare fäste i kommunalpolitiken. Genom att studera tiden innan den 13 april 2000, då beslutet togs, får jag en tydligare inblick i hur diskussionen och debatten kring kultursatsningen startade. Efter fastställandet i kommunfullmäktige i april 2000 har politiker mer öppet gått ut i media och meddelat sina åsikter kring beslutet, vilket resulterar i att jag från denna tid har ett större undersökningsmaterial.

Det material jag begränsar mig till är protokoll, en chatt, två artiklar och intervjuer: De protokoll jag studerar omfattar alla relevanta mötessammanfattningar från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen som finns tillgängliga på Ulricehamns hemsida. De innehåller viktiga beslut

beträffande ett kunskaps- och kulturcentrum från åren 1997-2001. Genom dem får jag en bra överblick över vilka som är för respektive emot förslaget. Detta ger mig också en uppfattning om debattens proportioner.

Jag finner det också intressant att studera en chatt (en diskussion på ett webbaserat samtalsforum). Chatten utspelade sig den 18 april 2001 för att allmänheten skulle få en chans att ställa frågor och diskutera kring beslutet. Mitt fokus i chatten ligger på de representanter från alla partier som var inbjudna att delta i chatten för att öppet utbyta meningar angående kultursatsningen. Eftersom socialdemokraterna och vänsterpartiet dessvärre valde att inte delta i chatten studerar jag också två artiklar. Den första artikeln bygger på en intervju med en representant från socialdemokraterna som presenterar argument mot ett kunskaps- och kulturcentrum. Den andra artikeln är en insändare från nästintill övriga partier som svarar på de negativa argumenten genom att lägga fram argument och motiveringar för ett kunskaps- och kulturcentrum. Efter genomläsning av artiklar i Ulricehamns tidning har jag förvärvat mig om att dessa artiklar tillsammans med mitt övriga material innehåller de argument och motiveringar (för och emot ett kunskaps- och kulturcentrum) som cirkulerar bland Ulricehamns kommunpolitiker. Avslutningsvis har jag också i april 2002 utfört enklare intervjuer. Detta för att få en djupare grund i de olika partiernas enskilda åsikter. Materialet jag begränsar mig till att undersöka är alltså hämtat från flera olika källor vilket borde ge mig en vid bild av de argument för och emot ett kunskaps- och kulturcentrum som förekommer bland Ulricehamns politiker.

Jag lämnar inte utrymme att undersöka hur ett kunskaps- och kulturcentrum uppfattas av privatpersoner.

## 1.5. Definition av begrepp

*Kultur, Kulturpolitik:* Enligt en mycket vid definition är kultur detsamma som livsform. Det är hela sättet att bygga upp ett samhälle och relationerna mellan människorna som är kultur. Om man sedan med politik menar ett målmedvetet arbete på att ändra samhället, skulle det innebära att all politik är kulturpolitik. Kan man lägga ett så brett kulturbegrepp till grund för kulturpolitiskt arbete? Enligt Sven Nilsson (docent i Litteraturvetenskap, f.d. kulturchef i Malmö samt stadsbibliotekarie) är det inte helt orimligt med ett brett begrepp även om många kommuner tidigt valde att ge ordet kultur en avgränsning. I exempelvis Haninge har man i ett kulturpolitiskt handlingsprogram begränsat begreppet på följande sätt:

Kulturkommittén anser att begreppet kultur i sin vidare bemärkelse innefattar hela vårt sätt att leva. Men alla enskilda inslag och aktiviteter är för den skull inte en kultur att sträva efter. Det är endast de verksamheter som tillgodoser människornas grundläggande själsliga, fysiska och materiella behov som kan sägas ha ett kulturvärde. Verksamheter som hindrar människorna att ge uttryck för känslor och upplevelser, som försvårar personlighetsutvecklingen eller som motarbetar ökade kunskaper och engagemang förtjänar inte samhällets stöd. Det är i stället just de inslag i alla mänskliga aktiviteter, vilka bidrar till att tillgodose människornas behov av trygghet, gemenskap, identitet och utveckling, som gör dessa verksamheter värda att stödja (Nilsson 1981, s. 204-205).

I underlagen till den statliga kulturpolitiken instämde man i att behålla den breda betydelsen av kultur, men för att göra kulturpolitiken mer administrativt lätthanterlig önskade man anknyta mål och metoder för det kulturpolitiska området (Nilsson 1981, s. 204-205). År 1974 fastställde riksdagen en samlad struktur för samhällets insatser på kulturområdet genom att godta en

proposition om kulturpolitiska mål. Dessa omfattade inte bara statliga åtgärder, utan hade även fått en avgörande betydelse för kulturverksamhet inom landsting och kommuner. Syftet är att peka ut riktningar för de statliga insatserna (Statens kulturråd). Jenny Johannisson (universitetsadjunkt och doktorand vid bibliotekshögskolan i Borås) hänvisar till Nilsson och menar att denna avgränsning för kulturpolitiken gav kultur en ny definition där kultur avsåg ordets, scenens, bildens och tonens områden, medier för kommunikation såsom radio och tv. Den skulle vidare avse folkbildning och organisationsliv samt vårt kulturarv. (Johannisson 1999, s. 77).

Målen för kulturpolitiken förnyades dock 1996 då riksdagen antog de sju kulturpolitiska mål som bygger på SOU 1995:84. De grundades dock i de som antogs 1974. Målen gäller alla berörda myndigheter. De är inga lagar utan ska ses som vägvisare. De kulturpolitiska målen är:

1. att värna om yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den
2. att verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande
3. att främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar
4. att ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället
5. att bevara och bruka kulturarvet
6. att främja bildningssträvandena och
7. att främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet (Statens kulturråd 2000)

Med *kulturpolitik* menar jag därför den definition som antogs av riksdagen 1996, dvs den politik som omfattar ovanstående sju målsättningar. *Kulturbegreppet* får vidare i uppsatsen betydelsen att vara det område som avser ordets, scenens, bildens och tonens verksamheter.

*Utveckling* brukar i vardagsmål oftast innebära någon typ av förändring och det tycks oftare användas när det handlar om positiv förändring än negativ. En undersökning som gjordes av Veronica Trépagny (fil.mag och doktorand i Biblioteks- och Informationsvetenskap, Göteborgs universitet) pekar på att ordet utveckling uppfattas som en process. Men processens innebörd kan variera geografiskt. I en by i västra Afrika ses utveckling som en process mot mognad och möjligheter, medan utveckling i svenska myndigheters tappning främst ska leda till ökad demokratisering (Trépagny 1998, s. 65-67). I uppsatsen kommer ordet utveckling att användas för en förändring i positiv bemärkelse.



## 1.6. Disposition

Efter detta inledande kapitel presenteras tidigare forskning och en granskning av adekvat litteratur. Kapitlet är ett introducerande moment som innehåller material för att skapa en bakgrund och en överblick av vad man redan vet inom det givna problemfältet.

Kapitel 3 innehåller en presentation av den teoretiska utgångspunkt som ligger till grund för undersökningens analys nämligen kunskapssociologisk teori.

I kapitel 4 har jag framställt de metodologiska utgångspunkter som mitt tillvägagångssätt bottnar i: nämligen argumentationsanalys. Syftet med kapitlet är dels att någon annan ska kunna ha möjligheten att upprepa undersökningen under identiska förhållanden, dels att rikta kritik och värdering mot mitt handlingsätt, mitt material och mot den argumentationsanalytiska metoden.

Kapitel 5 innehåller riktlinjer från statlig och regional kulturpolitik. Här berättas om Statens kulturråd och de statliga kulturpolitiska målen, men också om Västra Götalands kulturpolitiska strategi som speglar regionens kultursyn och kulturella framtidsvision. Syftet med detta kapitel är att skapa en bakgrund till den kommunala kulturpolitik som finns i Ulricehamn.

I kapitel 6 redovisas Ulricehamns kommuns kulturstrategi. I kapitlet presenteras Ulricehamns kulturpolitiska bakgrund, den syn på kulturen som speglas i strategin samt den kulturpolitiska framtidsvision mot vilken partipolitikerna i Ulricehamn skall arbeta mot.

Kapitel 7 sammanfattar det material som jag utgått ifrån: Protokoll från kommunfullmäktige och kommunstyrelse i Ulricehamn, en chatt mellan allmänheten och partipolitiker från den 18 april 2001, en artikel, en insändare och intervjuer. Avsikten med materialet var att utifrån olika källor överblicka de argument och motiveringar som förekom för respektive mot ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn.

Kapitel 8 består av analys och resultat. Här besvarades frågeställningen och presenterades de resultat som framgick då teorin tillämpades på det material jag utgått ifrån.

I kapitel 9 har jag fört en diskussion om resultaten utifrån metod, teori och tidigare forskning. Resultaten kopplas också samman till de statliga och regionala kulturpolitiska riktlinjerna. I diskussionen framgår också påpekanden om brister i den genomförda undersökningen, samt förslag till förbättringar vid eventuell fortsatt forskning.

Kapitel 10 innehåller avslutningsvis en sammanfattning.

## 2. Tidigare forskning och litteraturgenomgång

### 2.1. Inledning

Forskning om uppbyggnad av kulturanläggningar (bibliotek, museum, kulturcentrum, musikskolor etc.) återfinns till övervägande del inom etnologin eller det delfält inom biblioteks- och informationsvetenskapen som nationellt går under betäckningen kulturpolitik.

Den kulturpolitiska forskningen har en relevans för globalisering, ekonomi (ekonomisk koppling till kulturell kompetens), jämlikhet, demokrati, migration, kultursektorn (som arbetsmarknad eller som arbetsplats), (framväxten av) nätverkssamhället, förstärkning av prestige och för skapandet av en viss identitet. Kulturpolitik är därför ett ämne för flera yrkesområden som statsvetare, sociologer, ekonomer, historiker, idéhistoriker, bibliotekarier och så vidare. I följande kapitel täcker jag delar av den forskning och övrig litteratur som är direkt relevant till min frågeställning. Kapitlet delas i tre avsnitt:

- 1) Kommunal kulturpolitik
- 2) Kultur och regional utveckling
- 3) Kulturintresse bland partipolitiker

### 2.2. Kommunal kulturpolitik

#### Information om / av Statens kulturråd

Det finns stora variationer mellan kommunernas satsningar på kulturella aktiviteter, både mellan olika kommuner och inom en och samma kommun. Folkbibliotek och musikskola dominerar dock kommunernas insatser, men ekonomiska bidrag ges också i stor utsträckning till folkbildningsarbetet så som anslag till cirklar, lokaler och anställda. I den kommunala miljön sker kulturinsatser på olika sätt, genom att det byggs upp rådhus, stadshus, kommunala centra, bibliotek, teater, föreningslokaler och andra ”rum för kulturen” men också genom konstnärlig utformning av offentliga miljöer (Eliasson 1972, s. 56-57). Trots kulturpolitikens viktiga verksamhetsområden riskerar ändå kulturpolitiken att bli lågprioriterad och Statens kulturråd varnade på 1980-talet för att det kulturpolitiska bygge som kommit en bra bit på väg riskerade att radera genom långsamma och kontinuerliga nedskärningar (1985, s. 15).

Statens kulturråd uppmanade 1985 kommunerna att bilda egna kulturpolitiska mål och vid prioritering i ett ekonomiskt ansträngt läge skulle målen kunna ge vägledning. Betydelsen om att enas om mål var särskilt stor för att uppnå förändringar t ex att nå nya grupper och genomföra decentralisering inom kommunen. I kommunernas arbete med målfrågor var det bra om:

- Mål för en kommuns kulturansvar antogs av kommunfullmäktige.
- Målen arbetades fram under medverkan av såväl förtroendevalda i kulturnämnden som representanter för andra nämner.
- Kulturarbetare och företrädare för föreningslivet drogs in i arbetet.
- Målen grundades på en analys av situationen i kommunen och det förändringsbehov den gav anledning till.
- Målen avsåg kulturområdet i stort

- Målen översattes i konkreta handlingsprogram och detta i sin tur påverkade verksamhetsplaneringen. (1985, s. 16)

### Forskning om kommunal kulturpolitik

Sven Nilsson (fil.dr och docent i litteraturvetenskap vid Lunds universitet) arbetade med och forskade i kulturpolitik under de senaste 30 åren. När det kommer till den lokala kulturpolitiken menade han att biblioteken utgjorde en bas för det lokala kulturlivet i de flesta av landets kommuner. Genom en ökad allmänkulturell verksamhet, större insatser för folkbildning och föreningsliv, ökad omfattning av konstinköp och utsmyckningsverksamhet skapades också en grund för en särskild kulturnämnd. Någon typ av kulturnämnd installerades därför i nästan alla kommuner. Bibliotekets verksamhet styrde dock ofta det kulturpolitiska arbetet. I mindre kommuner var bibliotekschefen och kulturchefen många gånger densamma. En viktig uppgift för den lokala kulturpolitikern var att integrera kulturen i närsamhället och därför såg man ofta att kulturpolitiker samarbetade med bland annat skolstyrelsen och fritidsnämnden (Nilsson 1981, s. 227-228).

Kulturpolitiken skiljer sig mellan stat, landsting och kommun. Nilsson menade att staten och landstingen kunde betrakta kulturverksamhet som ett serviceområde för sig. På det lokala planet var detta omöjligt. Där behövde kulturen ses som en del av det sociala livet. Små kulturanslag och låg kulturpolitisk ambitionsnivå uttryckte inte bara kommunalekonomiska hinder och politisk likgiltighet utan återspeglade kulturens isolerade ställning i samhället. Man skulle inte glömma att det trots allt var i den lokala miljön de kulturella resurserna utnyttjades. Nilsson pekade på följande förhållanden som påverkade det kulturpolitiska arbetet i kommunerna:

- Principerna för den kommunala självstyrelsen
- Den kommunala förvaltningsorganisationen och planeringen
- En rad faktorer i den sociala miljön
- Lokala kulturtraditioner
- Krav och önskemål i den kulturpolitiska debatten

(Nilsson 1981, s. 279)

Ett stort uppdrag för kulturpolitiken menade Per Mangset (sociolog och forskare, Högskolan i Telemark) var problemet med att de sociala skiljelinjerna i kulturlivet inte försvunnit. Att det fortfarande alltid fanns någon vinnare och någon förlorare i kampen om tillgång till ett kulturutbud. Att kulturpolitiken satsade på att göra kulturen tillgänglig för alla människor var därför viktigt för så väl statlig som kommunal kulturpolitik (2001, s. 166).

Det finns stora förhoppningar kring vad den kommunala kulturpolitiken ska kunna åstadkomma. Inte minst där kulturpolitiken samarbetar med mål för utbildning. Exempelvis menade Mats Trondman (fil.dr. & ungdomsforskare, Växjö universitet) att kultur, i form av estetiska verksamheter, tilldelades stor betydelse i barns och ungdomars emotionella och intellektuella utveckling (Trondman 1998, s. 33).

Trondman presenterade i sin så kallade "Kultur-i-skolan-diskursen" en del av de omfattande konsekvensförhoppningar som cirkulerade kring att kultur skulle få en större plats inom skola och utbildning:

- På individnivå (avseende personlig utveckling)
  - Att understödja barns och ungdomars emotionella och kulturella utveckling
  - Att förbättra inläring i stort med hjälp av estetiska ämnen
- På individnivå (avseende individuellt kulturintresse)
  - Att öka möjligheterna till unga människors deltagande och eget skapande
  - Att skapa ett genuint kulturintresse hos betydligt fler unga än idag
- På institutionsnivå (avseende den svenska ungdomsskolan)
  - Att utveckla skolmiljön och nydana skolan t ex vad gäller arbetsformer
- På samhälls-, organisations- och gruppnivå (avseende samhällsklimat)
  - Att öka social och kulturell förståelse (1998, s. 34-35)

Kulturnämnderna har både individuella och sociala uppgifter som alla ligger inom en emotionell och intellektuell ram. Sven B. Ek (forskare i etnologi samt chefstjänsteman i kommunal kulturnämnd) ansåg att man kunde urskilja vissa huvudfunktioner då nämnden skulle fungera som:

1. Trygghetsskapare
  - Fysisk planering: Skapa emotionell trygghet i samhället och ansvara för allmänhetens identifikationsmöjligheter i den fysiska miljön
  - Traditionsbevakare: Skulle vidmakthålla och skapa sociala traditioner
2. Konfliktförebyggare
  - Motverka generationsmotsättningar
  - Förmedla kulturarrangemang till olika sorters arbetsplatser
  - Understödja invandrades behov av etnisk och kulturell identitet
3. Samlevnadsbefordrare
  - Erbjuder individer ett pluralistiskt kulturutbud
  - Skapa och upprätta naturliga träffpunkter för att öka den lokala gemenskaps känslan
4. Informatör
  - Att informera om och genom kulturen
5. Stimulator
  - Stimulera kommuninvånarna till emotionell och intellektuell självaktivitet genom att bli stödja föreningsväsende och studieförbund (1977, s. 34-45)

Ek menade att kommunens arbete genom den kommunala kulturnämnden var mycket viktig och han betonade att det var tvunget att kulturverksamheten skulle få lov att få kosta pengar (1977, s. 46).

### 2.3. Kultur och regional utveckling

Kultur och utveckling har på senare tid blivit ett mycket använt begreppspar. För att kunna få en rättvis syn på de argument och motiveringar som finns för och emot ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn vill jag i detta kapitel presentera forskning som visar kopplingen mellan kultur och utveckling: Hur kulturen och investeringar inom kulturområdet kan få positiva konsekvenser för regionen, bl.a. genom en ökad attraktionskraft som delvis grundar sig i en allt mer bildad befolkning.

Trépagny ansåg att både i Sverige och internationellt gick man till en uppfattning om att kulturen inte enbart var nyttig rent instrumentellt utan också var av stor betydelse som utgångspunkt för utveckling. Kulturen tillskrevs också ett egenvärde för att den gav mening åt vår tillvaro och en förankring i vår identitet (1998, s. 55-56, 67).

Jill Onsér-Franzén (fil.dr. i etnologi) publicerade 1996 en undersökning om Bokmässan och Filmfestivalen i Göteborg. Hon hävdade att dessa två fenomen var ett tecken på en ny samhällsutveckling, där gränsen mellan konst och vardagsliv alltmer höll på att upplösas. Likaså bibehölls inte längre distinktionen mellan konst-, folk- och populärkultur. Samhället förändrades i takt med en slags tro på människans vilja, förnuft och på livets alla inneboende möjligheter. Men Onsér-Franzén hävdade också att utvecklingen går långsamt. Stat och kommun var ofta sena att ansluta sig. Detta kunde förklaras med ett dilemma för de styrande. Makten kämpade nämligen för att stärka sina positioner bl.a. genom att bevara traditionella värden. De kände därför eventuellt en rädsla inför det nya och främmande (Onsér-Franzén 1996, s. 207-208).

Lars Höglund (enhetschef och professor i biblioteks- och informationsvetenskap) och Christina Persson (universitetsadjunkt i biblioteks- och informationsvetenskap) publicerade 1999 resultatet av en undersökning om bibliotekens roll i den regionala utvecklingen. Tillsammans ansåg de att kraven på ett livslångt lärande och behoven att hävda näringsliv och annan verksamhet i nationell och internationell konkurrens givetvis förutsatte en god informationsförsörjning. Folkbiblioteken hade därför en speciell ställning i samhället och fyllde en rad olika funktioner. De stimulerade bland annat barn och vuxnas läsning, tillhandahöll samhällsinformation och erbjöd offentliga rum både för kultur och studier. Höglund och Persson menade att kanske var det ändå inte folkbiblioteken man först kom att tänka på om man talade om regional utveckling. Men, hur väl biblioteken fungerade borde spela en roll både för kunskapsspridning och när det gällde en Orts allmänna attraktionskraft (Höglund & Persson 1999, s. 251-252).

Höglunds och Perssons undersökning visade att allmänheten överlag hade stort företroende och god attityd till biblioteken. Särskilt positiva var de människor som någorlunda regelbundet använde biblioteken. Eftersom majoriteten ofta uppgav sig vara biblioteksanvändare menade Höglund och Persson att här fanns en samhällsresurs att beakta i regionens kultur- och kunskapsutveckling (1999, s. 263).

Många kanske frågar sig: Varför ska man gå till biblioteket om man har tillgång till allt material (också tryckta medier i digital form) hemifrån? Men Nilsson presenterade biblioteken som en institution med särskilt gynnsamma förutsättningar. Skälen var bland annat: miljön, samlingarna, kompetens och service, urval och publikation. Människor gick till biblioteken för att det var roligare och mer givande än att sitta hemma vid bildskärmen. De grundläggande motiven för biblioteksbesök var tillgänglighet och kvalitet (Nilsson 1997).

Ett bra exempel på hur kultursatsningar kan bidra till regional och lokal utveckling är Holstebro. Holstebro var på tidiga 1960-talet en inte helt ovanlig medelstor by i Nordvästjylland, Danmark. Det officiella kulturlivet bestod av ett folkbibliotek, ett kulturhistoriskt museum, ett byhistoriskt arkiv med en konstförening, några sångköer, en jazzklubb, en orkesterförening och liknande privata föreningar. Holstebro led av vad Dorte Skot-Hansen kallade ett image-problem. Det var en by man flyttade från om man ville något mer (exempelvis studera vidare etc.). Arbetslösheten blev ett problem då stora arbetsplatser, som fabriker, i Holstebro tvingades gå i konkurs. Investeringar i kultur (en aktiv kulturpolitik) handlade först och främst om att ge nya verksamhetsområden och utbildning, och därigenom öka stadens inflyttning. Men Holstebro kom med tiden att utvecklas långt över förväntningarna (Skot-Hansen 1998, s. 23-24, 29).

Man kan fråga sig hur detta var möjligt. Enligt Skot-Hansen satsades det på skulpturer, utsmyckningar, konstmuseum, teater, komponister, musikutbud, folkmusikcenter, barnteater etc. och efter många år av planerande och diskuterande byggdes ett kulturhus till priset av 40 miljoner danska kronor. Inte bara var det ett helt nytt bibliotek, musikbibliotek och små oaser där man kunde sitta och läsa, det innehöll också ett användbart utrymme för studier och en stor möteslokal, en perfekt plats för teaterföreställningar, såväl som för föreläsningar och föredrag. Kulturhuset vände sig inte bara till biblioteksanvändare, utan också till musikälskare, filmentusiaster, föreningsmänniskor, teaterfolk och många fler. Kulturhuset blev snart en succé. Redan de första månaderna bokades 40 arrangemang in i möteslokalen. Stigningen i utlåningar på biblioteken ökade med 40 % och bara efter ett år var det klart att man var tvungen att anställa mer personal (Skot-Hansen 1998, s. 9, 146-147).

I Holstebro hade de kommunala kulturutgifterna på 30 år 8-dubblats (i fasta priser) (Karlsson 1998, s.135). Dorte Skot-Hansen ville inte tala om huruvida kulturinvesteringarna i Holstebro kunde betala sig ekonomiskt eller inte eftersom hon ansåg att kultur inte skulle ses som en kortsiktig ekonomisk investering. Däremot kunde hon säga att på längre sikt hade kulturinvesteringarna haft en stor betydelse för stadens image och befolkningens identitetsskapande och kompetens, och det är också sant att Holstebro från 1960-talet hade utvecklats från en sömnig stationsby till en blomstrande handelsstad (Skot-Hansen 1998, s. 10)

Enligt Lars Göran Karlsson (universitetslektor i sociologi, Umeå universitet) visade Skot-Hansen att strategin med kultursatsning för tillväxt kunde lyckas och Holstebro var ett lysande exempel på detta. Under loppet av några år på 1960-talet lyckades politiker att ge Holstebro en ny image och placera Holstebro centralt på den kulturella Danmarkskartan. Vad som i efterhand kom att betecknas Holstebro-modellen blev i stort sett synonymt med en offensiv och framsynt kulturpolitik och fortsatt in på 90-talet befann sig Holstebro i täten bland de områden i Danmark som har mest kulturinvesteringar. Men för att kulturstrategin skulle lyckas kunde man inte bedriva en isolerad kulturpolitik. Det krävde planmässighet och långsiktighet. Det krävde beredvillighet och personligt engagemang. Det krävde professionell ledning eller professionellt omdöme och finansieringsfiffighet. På sikt kunde då ett ökat utbud skapa sin egen efterfrågan. Kreativitet, kommunikation, kunskap och kultur var definitivt fyra centrala K:n för samhällsutveckling (Karlsson 1998, s. 133-138).

Sven Nilsson menade att pengar vanligtvis var en stark drivkraft i kulturpolitiken. Både EU-kommissionen och den amerikanska kongressen erkände de så kallade ”innehållsindustrierna” som kanske den viktigaste sektorn för industriell/kommersiell utveckling. Enligt Nilsson motsvarade de offentliga kulturutgifterna i Sverige (år 1997) 12 miljarder kronor och inte helt oväntat stod samhället för en stor del av det så kallade riskvilliga kapitalet. Men Nilsson frågade

sig: Hur många popgrupper har inte intygat att de inte skulle blivit något utan den kommunala musikskolan? Hur många svenska författare skulle klara sig utan biblioteken? Och är inte konsthallarna och museerna nödvändiga för bildkonstens infrastruktur? (1997)

Georg Arnestad forskade kring ekonomiämnets relevans för studiet av konst och kultur, liksom kulturens ekonomiska betydelse. Han nämnde kulturforskning som ett ämne främst för sociologer, antropologer och olika typer av humanister och menade att i ekonomin spelade kulturen, kulturlivet eller kultursektorn endast en marginell roll. Han frågade sig om man kunde använda sig av ekonomiska beräkningar och kvantitativa värderingar på konst och kultur. Arnestad påpekade att kultur som faktor för ekonomisk utveckling kunde betyda olika beroende på vad man lade i kulturbegreppet. Men han menade att kulturekonomerna i grund och botten skulle svara på samma fråga som hälso- eller miljöekonomerna ställde sig i sina ämnesområden, dvs: ”Kor mykje skal samfunnet eller samfunnets medlemmer vere villige til å betale for å ha eit meir eller mindre godt utbygd offentleg kulturtilbod...”(Arnestad 1995, s. 118-119, 134-137).

## 2.4. Kulturintresse bland partipolitiker

Enligt Alfred Schutz (som jag kommer att presentera närmre i kapitel 3) så är det våra intressen som styr vår kunskap och som bestämmer vår uppfattning av verkligheten (Gerholm 1985, s. 27). I detta kapitel presenteras därför forskning som behandlar politikernas intresse och uppfattning av kultur, eftersom detta troligtvis har en central betydelse för vilka som är för respektive emot ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn.

Björn Häggqvist och Harry Schein (Ingenjör, kulturpolitiker, affärsman/direktör samt författare) redovisade i slutet av 1960-talet en kvantitativ studie utförd av SIFO på uppdrag av Svenska Filminstitutet om attityder mot kultur (i synnerhet Film). De presenterade sitt resultat utifrån flera olika kategorier så som religiositet, civilstånd, ålder, bostadsort och politiska sympatier. En av Häggqvist och Scheins slutliga grundtankar beträffande kategorin ”politiska sympatier” var att det fanns ett mönster mellan uppfattningen av kultur och bakomliggande politiska ideologier. Men andra ord fanns ett samband mellan attityden till kultur och politisk tillhörighet (Häggqvist & Schein 1967, 7-9, 25-41).

Även om kommunala politiker inte till vardags ägnar sig åt att diskutera olika kulturbegrepp, uppmärksammade Onsér-Franzéns forskning att politikerna har skilda åsikter om vad som är respektive inte är kultur. Att vinna gehör för den innebörd den egna gruppen tillskrev ordet, i form av kulturverksamhetens konkreta inriktning, utgjorde en viktig del av den kulturpolitiska kampen. I kulturpolitiken bröts således en samhällelig målsättning mot flera politiska ideologier. Onsér-Franzén menade att i praktiken spelade de statliga kulturpolitiska direktiven en mindre roll i jämförelse med politikernas egna delkulturella tillhörighet; de intressen och erfarenheter som drev dem att engagera sig i ett visst parti. De handlade och tänkte utifrån sin egen totala livssituation. Trots det statliga målsättningen att behålla ett brett kulturbegrepp ansåg Onsér-Franzén att verksamheten på det lokala planet fick en markant slagsida mot kultur i snäv bemärkelse (Onsér-Franzén 1992, s. 234 - 236).

Vilka är då hindren som bromsar tillträdet till kulturen? Onsér-Franzéns undersökning klargjorde betydelsen av de rent praktiska omständigheterna. Arrangemang som bröt mot människors vanor hade ofta föga framgång. Vanor uppvisade en tidsdimension, men det innebar inte bara att välja rätt tidpunkt på dygnet eller i veckan. Vanor handlade om det vanliga och det välkända, vad man

brukade göra. Vanor innehöll enligt Onsér-Franzén två element: dels det synliga upprepande beteendet och dels dispositionen att handla enligt ett bestämt mönster. Detta visade stor betydelse för politikerns uppfattning om huruvida man skulle öka satsningen på kulturen eller inte, eftersom åsikterna och argumenten påverkades av politikernas egna vanor att ta del av kulturutbudet (Onsér-Franzén 1992, s. 236, 238).

Onsér-Franzén lät sig inspireras av Magnus Mörcks (universitetslektor och docent i Etnologi, Göteborgs universitet) avhandling om hans tre politikertyper:

- *Traditionalister*: Borgerlig tillhörighet och bakgrund. Tillhör den övre medelklassen. Individualismen är stark och ofta råder en ovilja att se klasser eller grupper över huvud taget. De ser sin kultursyn som den oproblematiskt normala, och "kultur" som en opolitisk neutral företeelse. I kraft av sin nuvarande ställning och sin klass traditioner uppfattar de det egna förhållningssättet som det riktiga och det normala, något som gäller eller borde gälla för alla, trots att det uppenbart omfattas bara av ett fåtal. Deras kultursyn benämnde Onsér-Franzén till den exklusiva normaliteten.
- *Relativister*: är liksom traditionalisterna av borgerlig tillhörighet och bakgrund, men skiljs av sina olika positioner på medelklassen i dag allt bredare skala. Relativisterna är också av åsikten att lösningen på de kulturpolitiska problemen ligger i att övriga politiker ansluter sig till deras egen breda kultursyn och att det skulle kunna möjliggöras genom informell samvaro. Till skillnad från traditionalisterna och folkbildningsaktivisterna har relativisterna ingen förankring i ursprungsmiljön. Genom utbildning, yrke, giftermål eller flyttning har de varit selektiva i förhållande till ett uppväxtarv och integrerat delar av det med nya erfarenheter. I konsekvens med sin materiella och sociala mellanposition, sin yrkesroll som kunskapsauktoritet och kunskapsförmedlare av olika slag ser de sig som normerande experter / visionärer. Verkligheten lär dem att alla inte delar deras kultursyn, men de är övertygande om att om alla tänkte som de själva och handlade som de själva skulle vilja, vore kulturpolitiken inte längre ett problem.
- *Folkbildningsaktivister*: Deras kultursyn präglas av att vidga deltagandet i kulturlivet, att eftergatta grupper tillgång till det samhälleliga kulturutbud som alla är med och betalar för. Deras egna kulturupplevelser kommer från kontakt med bibliotek, studiecirkel, amatörteaterföreställningar etc. Deras kulturpolitiska mål handlar om att berika "vanliga arbetares" tillvaro på det sätt att utgå från arbetarkulturens egna förutsättningar och traditioner. Onsér-Franzén kallade detta för den kvantitativt vanliga vardagligheten i arbetartillvaron (Onsér-Franzén 1992, s 201-203).

Som jag tidigare nämnt kunde Onsér-Franzéns forskning visa att politiker har olika syn på vad som är respektive inte är kultur. Men Onsér-Franzén påpekade även att förhållningssättet till kultur också hade ett samband med personlig klasstillhörighet. Detta kunders tyckas självklart med tanke på att de undersökta var just politiker och det samband som oftast fanns mellan klasstillhörighet och politisk ståndpunkt. Konstaterandet hade ändå sitt intresse, inte minst med tanke på att två av politikertyperna, de borgerliga traditionalisterna och kulturrelativisterna menade att kultur inte var en fråga om klass. Kultur var å ena sidan vad som förenar kulturnämndens ledamöter, å andra sidan vad som djupast skiljer dem åt (Onsér-Franzén 1992, s. 200-201).



## 3. Teoretisk utgångspunkt

### 3.1. Kunskapssociologisk teori

Det teoretiska perspektiv som ligger till grund för uppsatsen är kunskapssociologiskt. Lena Gerholm (professor i etnologi, Stockholms universitet) menade att grundtanken för kunskapssociologisk teori var mycket enkel: vår kunskap står i förbindelse med vårt sociala vara. Eller som kunskapssociologins anfader Karl Mannheim skulle uttryckt: den är *seinsverbunden* (1985, s. 27).

Peter Berger hävdade att kunskapssociologin var europeisk till ursprunget. Termen skapades först på 1920-talet av den tyske filosofen Max Scheler. Men det är en annan europeisk lärd, Karl Mannheim, som i första hand var ansvarig för den nya disciplinen. Karl Mannheim som tillbringade sina sista år i England lät sig inspireras såväl av Marx som Nietzsche och tysk historicism. Kunskapssociologin som växte fram visade att tankar såväl som människor var socialt lokaliserade och detta ansåg Berger kunde i själva verket vara en definition på disciplinen: kunskapssociologi sysslade med tankarnas sociala placering (Berger 1980, s. 102).

Enligt Berger förnekar kunskapssociologin att en tanke uppstår isolerad från det sociala sammanhanget. Till och med när det rör sig om abstrakta tankar som skenbart har obetydligt socialt samband försöker kunskapssociologin dra en linje från tanken till tänkaren till hans sociala värld. Kunskapssociologi betraktar hela tänkandets område som sin domän. Detta betyder inte att allt tänkande nödvändigtvis vore en direkt reflektion av samhällsstrukturen, inte heller innebär det att tankar och idéer vore oförmögna att forma händelseutvecklingen. Men alla idéer granskas noggrant för att man skall finna deras sociala placering hos de personer som tänkte ut dem (1980, s. 102-103, 105).

Inom kunskapssociologin har olika personer betonat olika sidor. Pierre Bourdieu underströk behovet av en undersökande kunskapssociologi som bidrar till överbryggande av olika kulturella miljöer och traditioner (Bourdieu 1997, s.7). Marx lade tyngdpunkten på människans position i den samhälleliga strukturen, Bensen och Lilienfeld (1973) tog sin utgångspunkt i att yrken och sysselsättningar formar våra medvetanden. Den tankegång som utnyttjas för denna undersökning är att kunskapen är intressebestämd och att våra kunskaper bestämmer våra verklighetskonstruktioner. Dessa sistnämnda tankar fanns hos Alfred Schutz och kan härledas till den pragmatism som företrädde av William James (1908) (Gerholm 1985, s. 27).

Alfred Schutz menade att det var våra intressen som motiverade våra tankar och handlingar. I nästa led löstes våra problem av våra tankar och våra mål blev uppfyllda genom våra handlingar. Med andra ord var det vårt intresse som påverkade vilka kunskaper vi skulle få och dessa kunskaper i sin tur skulle forma vår bild av verkligheten (Schutz 1970, s. 111-112).

Enligt Berger och Luckmann var det inom kunskapssociologin viktigt att hålla i minnet att den institutionella världens objektivitet, hur pålitlig den än kunde tyckas vara för den enskilde, var en konstruerad objektivitet som producerats av människor. Den process genom vilken samhället, som skapades av mänsklig aktivitet, sedan fick en objektiv karaktär kallades för *objektivering*. Hela den institutionella världen var objektiverad mänsklig aktivitet och det var också varje enskild institution. Samhället var alltså skapat av människan, men paradoxen i detta var att människan kunde skapa en värld som hon sedan upplevde som något annat än en mänsklig

produkt (1998, s. 78). Berger och Luckmanns objektivieringsbegrepp har relevans för min undersökning eftersom det i Ulricehamn är i första hand kommunalpolitikerna som styr och skapar samhället. Det är därför intressant att ha i åtanke att dessa själva inte nödvändigtvis ser samhället som en mänsklig produkt.

Gerholm presenterade Clifford Geertz (1975) distinktion mellan begreppen *modell av* och *modell för*. Begrepp som också var adekvata för kunskapssociologisk teori eftersom de fångade in logiken i konstruerandet av en världsbild. Enligt Gerholm menade Geertz att när man på ett självklart vis och med outtalade värderingar beskrev hur något var (*modell av*) så skapades också idéer hur det borde vara (*modell för*). En *modell av* banade därför väg för en *modell för* (Gerholm 1985, s. 28). Detta är nämnvärt för min undersökning av argument och motiveringar till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Man ser då nämligen att kommunalpolitikerna visar en syn på hur de anser att det är nu (*modell av*), samtidigt som argumenten har sin grund i hur de tycker att det borde vara (*modell för*).

Ytterligare en teoretisk utgångspunkt i kunskapssociologisk teori bygger på Peter Bergers legitimeringsteori. Grundtanken i denna är att när våra föreställningar, som vi håller för självklara, ifrågasätts, behöver vi legitimera dvs förklara och försvara våra annars oproblematiska uppfattningar. Funktionen av legitimering är att reducera tvivel och skapa trovärdighet (Berger, Luckmann 1998, s.112-123). De argument som jag undersöker är ju i själva verket kommunalpolitikernas legitimeringar av sin specifika åsikt om kunskaps- och kulturcentrumet. Hade inte en debatt uppstått angående ett kunskaps- och kulturcentrum är det svårt att veta om de argument och motiveringar jag studerar någonsin skulle komma fram eller ens uttryckts. Men genom att ståndpunkten att uppföra kulturcentrumet ifrågasattes och motsades skapades från båda sidor ett behov att legitimera sin åsikt. Därför anser jag att det är väl värt att ha Bergers legitimeringsteori i åtanke när jag analyserar mitt material.

Uppsatsens teoretiska hållning hämtas således från olika håll av kunskapssociologin. Men enligt Gerholm finns det en gemensam nämnare: nämligen att det står i vår makt att konstruera världar (Gerholm 1985, s. 28).

## 4. Metod

### 4.1. Metodologiska utgångspunkter

Den metod som ligger till grund för undersökningen är argumentationsanalys. Det finns ett antal modeller på hur en sådan analys kan göras. Jag kommer dock att inspireras av det i Sverige dominerande sättet som tar sin utgångspunkt i den s.k. *pro et contra*-listan. Enligt Anders Sigrell (fil.dr. i Litteraturvetenskap, Umeå universitet) är de flesta auktoriteter på området eniga om att tillskriva *pro et contra* till sofisten Protagoras. Protagoras menade nämligen att det alltid fanns två sidor av en fråga och för att komma fram till lösningen måste de två sidorna mötas och brytas mot varandra. Tekniken för denna åsiktsbrytning blev *pro et contra* (Sigrell 1999, s. 42).

En argumentationsanalys består, enligt Gunnar Björnsson (fil.dr. i praktisk filosofi, Stockholm universitet), vanligen av två moment, ett beskrivande och ett värderande:

- Det första, beskrivande, momentet består i en tolkning av vilka argument som finns och hur de är strukturerade (1994, s. 8). Enligt Göran Bergström (universitetslektor vid statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet) och Kristina Boréus (forskarassistent vid statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet) skriver man ut tesen kring vilken argumentationen är uppbyggd. Därefter ställer man upp argumenten i en hierarkisk relation till tesen i form av *pro-* respektive *contra*argument av första, andra respektive tredje ordningen. Resultatet är en beskrivning av hur argumentationen hänger samman (Bergström & Boréus 2000, s. 145).
- Det andra, värderande, momentet består i att man utifrån den struktur det första momentet givit, bedömer vilken beviskraft argumenten har, och hur välgrundad tesen är (Björnsson 1994, s. 8).

Jag försöker dock inte tyda vilka argumentationer som är ”riktiga” eller försöker finna vem som har rätt och vem som har fel. Min uppgift är inte att bedöma de olika politiska partierna efter deras inställning till ett kulturcentrum i Ulricehamn. Jag är väl medveten om att de partier som har en mer negativ attityd till kulturcentrumet givetvis har andra prioriteringar istället, vilka jag inte kommer att lyfta fram här. Jag fördjupar mig därför inte i den värderande analysen utan det jag kommer att göra är att jag först redogör för de argument jag kommit i kontakt med, därefter diskuterar kring resultaten med utgångspunkt i metod, teori och tidigare forskning.

Det kan vara värt att nämna att man skiljer argumentationsanalys från ett annat vanligt sätt att studera argumentationer, nämligen studier av deras retoriska kvalitéer. Retorik är, enligt Björnsson, en metod för att få andra att instämma i vad man säger, eller tro på att det man säger är riktigt (Björnsson 1994, s. 7). Medan argumentationsanalysen istället undersöker skälen till att tro på eller tycka något.

Våra åsikter, attityder, känslor och handlingar påverkas, enligt Sigrell, till mycket stor del direkt eller indirekt av vår kommunikation med vår sociala omgivning. När man undersöker argumenterande tal finner man snart att det är mycket som inte finns där ordagrant uttryckt, men likväl är nödvändigt för att argumentationen ska hänga ihop (1999, s. 11). Bergström och Boréus hävdade därför att utsagda premisser, argument och eventuellt även tesen ibland behövde skrivas ut (Bergström & Boréus 2000, s. 145).

## 4.2. Kritiska reflektioner

Protokollen från kommunfullmäktige och kommunstyrelse samt chatten fanns tillgängliga på Ulricehamns kommuns hemsida ([www.ulricehamn.se](http://www.ulricehamn.se)). Martyn Denscombe (professor i social forskning vid De Montfort universitet i Leicester, England) påpekade att dokument från Internet ofta har den svårighet att det är svårt att fastställa upphovsmannen, trovärdigheten och autenticiteten, vilket kan innebära problem för samhällsvetenskaplig forskning (2000, s. 190). Min bedömning är dock att dessa dokument var hämtade från pålitlig källa.

Protokollen innehåller fastställda beslut men också invändningar, specifika tillägg och kommentarer. De redovisar också öppet hur de styrande röstat i varje enskild fråga. Protokollen klargör därigenom såväl partipolitiska sympatier som skillnader. Det finns emellertid belägg för att protokoll kan ha en tendens att vara ofullständiga och partiska. De riskerar att vara selektiva, de betonar vissa saker och förbigår andra och registrerar på så vis bara en del av hela händelsen. De har också en tendens att avspegla händelsen ur en viss synvinkel. Denscombe påpekade att saker också kan ha sagts ”utanför protokollet”. Det innebär att protokollet kan vara varsamt redigerat och utelämnat vissa saker som kan medföra kritik när protokollet offentliggörs. De tenderar på så sätt att ge en version av verkligheten som möter de allmänna förväntningarna (2000, s. 191-192).

Den web-ansvariga mannen på Ulricehamns kommuns hemsida ska ha publicerat protokollen i sitt ursprungliga skick, men han har dock inte tagit med de eventuella bilagor som ibland kan medfölja. Varje protokoll har undertecknats av författare samt av minst två namngivna justerare. Det finns också angivet vilka ledamöter som varit närvarande under respektive möte där protokollet skrevs. Protokollen finns datummärkta på Ulricehamns hemsida via länken ”officiellt arkiv”.

De protokoll som ligger till grund för undersökningen kan antas ha upprättats för att öka ansvarigheten, det vill säga för att kunna hålla människor och institutioner ansvariga för sina handlingar. Det är av stor vikt för forskningen, enligt Denscombe, att protokollen har två specifika kvaliteter:

- För det första måste protokollen ge en ganska systematisk bild av det som hänt. De behöver göra händelserna så genomskinliga att läsaren förstår vad som ägde rum och varför det ägde rum.
- För det andra ska protokollen vara offentligt tillgängliga. Ansvarsfunktionen kan bara fungera om protokollen är tillgängliga för relevanta personers granskning (2000, s. 191).

Utöver protokoll och chatt studerar jag också material från dagspressen, vilket kan innebära några nackdelar. Den första artikeln bygger på en intervju med en politiker som var negativ till ett kunskaps- och kulturcentrum, men man ska inte glömma att artikeln inte är skriven av politikern utan av journalisten. Enligt Denscombe behöver man då fråga sig:

- 1) I vilket syfte skrevs dokumentet?
- 2) Vem skrev dokumentet? Vilken status har författaren, och hade han eller hon någon särskild åsikt eller övertygelse som kunde ha färgat av sig på framställningen? (2000, s. 198)

Journalistens syfte med artikeln var säkerligen att presentera politikerns åsikter och tankar om kulturprojektet: Att få läsaren att förstå varför ett kulturcentrum, enligt politikern, var en mycket dålig idé och vart pengarna som projektet kostade borde läggas istället. Vart journalistens egna

politiska sympatier ligger kan jag inte svara på och inte heller till vilken grad som detta kan ha färgat av sig på artikelns innehåll. Men om syftet var att lyfta fram nej-sidans argument och motiveringar så lyckades detta och jag kan därför använda artikeln i min undersökning. Den andra artikeln jag kommer att använda är en insändare. Insändaren var publicerad i det ursprungliga skick som politikerna skrev den.

I min slutliga materialinsamling, intervjuerna, presenterade jag mig själv som student på Biblioteks- och Informationsvetenskapsprogrammet. Jag berättade att jag nu skrev en magisteruppsats där jag intresserade mig för debatten kring ett kunskaps- och kulturcentrum. Intervjun i sig bestod av enbart en fråga ”Vad har Ert parti för åsikt om ett eventuellt kunskaps- och kulturcentrum på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamn?” Frågan ställdes liksom besvarades via e-post i alla fall utom ett. Undantaget var socialdemokraterna vars representant ringde upp mig för att direkt över telefon förmedla partiets svar och åsikter i den ställda frågan. Under samtalets gång kunde jag anteckna partiets huvudsakliga riktlinjer i den aktuella frågan.

Jag genomförde vad Denscombe kallar en ostrukturerad intervju. Min roll var att sätta igång intervjun med ett ämne och sedan låta informanten själv, med egna ord, utveckla sina idéer och fullfölja sina tankegångar. Svaren på frågan fick alltså bli så långa eller korta som informanten själv valde. Trots att jag i dessa fall inte använde mig av den typ av personliga intervjuer som innebär ett möte mellan undersökare och informant så finns det ändå frågor jag enligt Denscombe måste ställa mig själv (Denscombe 2000, s.135, 144):

- 1) Är intervju lämplig som metod? Svar: Intervjuerna svarar enbart som komplement till övrig materialinsamling. I exempelvis chatten kan jag följa vilka partier som för fram vilka argument. Men jag kan där inte med säkerhet säga om argument betonas för att partiet tycker att de är viktigast, eller om argument framhålls för att man inte vill föra fram samma argument som redan sagts av något annat parti på chatten. Genom dessa intervjuer kan jag med större säkerhet bekräfta olika politiska partiers individuella åsikt om ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn.
- 2) Är du säker på att ditt ”jag” och din personliga identitet inte innebär något större hinder för att få informanterna att svara öppet och ärligt? Svar: Informanterna kan eventuellt ha påverkats av att jag läser på Biblioteks- och Informationsvetenskapliga programmet och på så sätt kan antas vara positiv till kultursatsningen, som exempelvis innebär ett nytt bibliotek och kanske nya arbetstillfällen. Detta inverkar säkerligen inte på partiernas åsikt, men kanske på deras sätt att lägga fram orden i de svar de gav mig.
- 3) Är du klar över vilka kriterier som har använts för att välja ut informanterna? Svar: Jag skickade e-post till alla politiska partier i Ulricehamn med målsättning att få in minst ett svar från varje parti. I vissa fall har jag blivit hänvisad till någon specifik partimedlem, vilka jag då kontaktat (via E-post) och ställt samma fråga till.

Det är dock inte enbart materialet som jag behöver reflektera kritiskt över. Även mitt metodval av argumentationsanalys innehåller nackdelar. Enligt Björnsson är den inte lämplig på lösare resonemang, så som s.k. brainstorms där associationerna är mycket viktigare än ståndpunkterna. Gräl blir inte heller bättre om man analyserar dem med argumentationsanalys, möjligtvis blir de istället längre och diskussioner i glada vänners lag mår normalt inte bra av analys. Man ska betrakta argumentationen som en gemensam ansträngning att nå en mer välgrundad ståndpunkt i någon fråga och det är viktigt att inte själva striden blev primär, för då blir inte målet längre att nå välgrundade åsikter, utan att besegra motståndaren. (1994, s. 10).

Ytterligare en nackdel med metoden, som lyftes fram av Björnsson, är att olika personer kan tolka och beskriva samma text på olika sätt eller värdera samma argumentation på olika sätt. Resultaten påverkas av vem som analyserar. Detta beror på att vi har mer eller mindre välgrundade åsikter och värderingar, och alltid tolkar vi och tar ställning till nya påståenden utifrån de som vi redan omfattar. Eftersom vi har olika förutsättningar kan resultaten bli olika. Om man vet att texten är skriven av någon från ett visst parti är risken att man tolkar detta annorlunda än om man inte vet vilket parti personen i fråga tillhör (1994, s. 11). Genom att dock inte fördjupa mig inom den värderande analysen hoppas jag på så sätt kunna öka möjligheten att hålla en mer objektiv syn.

Det finns också nackdelar, enligt Sigrell, i det att man plockar argumenten från deras omedelbara kontext. Ett argument kan förlora en del av sin ursprungliga betydelse om det får stå ensamt. Dessutom grundar sig pro et contra i att man kan isolera tesen och att det bara är fråga om en tes. Tyvärr finns då risken att analyser ibland inte når fullt tillfredsställande resultat p.g.a. att tesen har svårigheter att fastställas (1999, s. 43).

## 5. Riktlinjer från statlig och regional kulturpolitik

De statliga kulturpolitiska målen, den regionala och kommunala kulturstrategin skall ses som riktlinjer. De skall utgöra underlag för prioriteringar, överväganden och andra beslut inom kulturområdet. Det är därför viktigt för förespråkare av ett kunskaps- och kulturcentrum att finna legitimitet bland dessa kulturpolitiska direktiv.

### 5.1. Statlig kulturpolitik

#### 5.1.1. Statens kulturråd: En nationell kulturpolitik

Statens kulturråd (kulturrådet) finns för att förverkliga den nationella kulturpolitik som regering och riksdag beslutar om. Inom ramen för detta uppdrag finns tre huvuduppgifter:

- Fördela bidrag
- Ge underlag för kulturpolitiska beslut
- Informera om kultur och kulturpolitik i allmänhet

Enligt Statens kulturråd vilar den nationella kulturpolitiken på de mål och riktlinjer som Riksdagen fastställde 1996. Till stor del bygger de på 1974 års kulturpolitiska beslut. Då fastställde Riksdagen för första gången en samlad struktur för samhällets insatser på kulturområdet. Kulturstrategin omfattar inte bara statliga åtgärder, utan får också en avgörande betydelse för kulturpolitik inom landsting och kommuner. Till kulturpolitikens område räknas åtgärder som rör ord, ton, bild och scenkonst samt press, radio och TV. Vissa insatser inom folkbildning och organisationsliv hör också hit liksom åtgärder för att bevara och levandegöra vårt kulturarv (Statens kulturråd 2000).

Staten, landstingen och kommunerna gör stora insatser för kulturlivet i landet. De driver kulturinstitutioner, bistår studieförbundens kulturverksamhet, ger stöd till fria teater-, dans- och musikgrupper samt till arrangörsverksamhet, ser till att kulturarvet vårdas och mycket annat. Staten finansierar en lång rad centrala kulturinstitutioner, däribland Operan, Dramaten och de statliga museerna. Staten ger också stöd till lokal och regional kulturverksamhet genom ekonomiska bidrag (Statens kulturråd 2000).

Till statens uppgifter hör den begränsade lagstiftningen på kulturområdet. Det är främst kulturminnesvården och filmen som regleras av lagar och avtal. Sedan 1996 finns också en bibliotekslag. Riksdagen beslutar efter förslag från regeringen om kulturpolitiska mål och riktlinjer, organisatoriska principer för de statliga kulturorganen och om anslag till kulturändamål. I riksdagen bearbetas kultur- och massmediefrågor av kulturutskottet (Statens kulturråd 2000).

Regeringen lägger fram propositioner om statens kulturbudget m.m. till riksdagen, utfärdar förordningar om de statliga kulturinsatserna, beslutar genom regleringsbrev om vissa regler för kulturanslagen sedan budgeten fastställts i riksdagen, tillsätter utredningar och bestämmer om vissa chefstillsättningar. Kulturfrågorna bearbetas vanligtvis i Kulturdepartementet. Statens kulturråd har sedan ansvar för att utveckla den statliga kulturpolitiken (Statens kulturråd 2000).

### 5.1.2. De kulturpolitiska målen

För att kulturpolitiken ska bli effektiv krävs att den ingår i samspel med insatser inom andra delar av samhällslivet. Grunden för kulturpolitiken utgörs av de kulturpolitiska mål som Riksdagen fastställde 1974 och som modifierades 1996. Nedan redovisas de mål som fastställdes av riksdagen 1996 (i kursiv stil) samt under varje mål följer Kulturrådets kommentar av målsättningen:

#### *1. Värna om yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den*

I vår nationella kulturpolitik prioriteras yttrandefriheten framför andra intressen. En mångfald röster och en fri debatt är en förutsättning för en levande demokrati och ett rikt kulturliv. I Sverige är yttrandefriheten en grundlag. Varje medborgare är fri att meddela upplysningar eller uttrycka tankar, åsikter och känslor. Det är en central kulturpolitisk uppgift att försvara denna frihet och skapa verkliga förutsättningar för att alla skulle använda den. Den konstnärliga friheten ska garanteras genom en kulturpolitik som ger stöd utan att styra det konstnärliga innehållet (Statens kulturråd 2000).

En verklig yttrandefrihet kräver att alla har tillgång till ett språk, till kunskaper och information. Den kräver också att det finns en mångfald arenor som är tillgängliga för människor oberoende av social tillhörighet, kön, yrke, geografisk belägenhet, etniskt ursprung eller funktionshinder. För att den rätt till kulturell yttrandefrihet som slogs fast i FN:s barnkonvention ska kunna genomföras krävs att också barn och unga har tillgång till språkliga och kulturella verktyg (Statens kulturråd 2000).

#### *2. Verka för att alla fick möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande*

De hinder som gör att många människor och grupper står främmande för kulturlivet behöver brytas ned. Kulturinstitutionernas arbete ska breddas och i större utsträckning utgå från ovana deltagares villkor. Samverkan med folkbildning, föreningsliv, amatörorganisationer, nätverk och eldsjälar ska utvecklas. Erfarenhetsutbytet mellan professionella och amatörer bör stimuleras ytterligare. Förutsättningen för kulturell jämlikhet skapas hos den unga människan. Kulturpolitiken ska därför bidra till att den kulturella stimulansen i förskola och skola stärktes. Alla ska ha möjlighet att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande oberoende av var man bor. (Statens kulturråd 2000).

#### *3. Främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar*

Kulturell mångfald är en förutsättning för ett rikt kulturliv. Genom att man tar undan hinder för skapande och ger stöd till kulturutövare och kulturella uttryck ska kulturpolitiken verka för mångfald. Den kulturpolitiska uppgiften är att skapa bästa möjliga förutsättningar för det yrkesverksamma konstnärliga arbetet. Även nya kulturella uttryck och mindre etablerade kulturutövare får stöd. Det är också särskilt viktigt att barn och unga har alternativ till det kommersiella kulturutbudet och att ungdomars egna mötesplatser och skapande bör sättas främst. Kvalitet ska vara ett viktigt nyckelord i kulturpolitikens strävan (Statens kulturråd 2000).



#### *4. Ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället*

Konstnärerna erbjuder visioner och stimulerar samhällsdebatten genom att ifrågasätta värderingar, företeelser och tendenser i samhället. Konstnärlig verksamhet ska öppna nya perspektiv och ha möjlighet att kombinera kunskaper från skilda fält på ett nytt sätt. En viktig uppgift för kulturpolitiken är att stimulera samspelet mellan konst, vetenskap och teknik och därigenom främja möten mellan konstnärer, forskare och tekniker. Ett sätt att stimulera dynamisk utveckling på kulturområdet är stöd till oberoende konstnärers och fria konstnärgruppers verksamhet. Konstnärers och andra kulturarbetares möjligheter att delta i det samhälleliga utvecklingsarbetet på nationell, regional och lokal nivå ska stärkas och ett kulturperspektivet ska helst genomsyra alla samhällssektorer (Statens kulturråd 2000).

#### *5. Bevara och bruka kulturarvet*

Staten har tillsammans med bl.a. kommuner, kulturinstitutioner, folkbildning, föreningsliv ett ansvar för att spåren efter tidigare generationer tillvaratas och vårdas. Historisk kontinuitet bidrar till människors identitet och trygghet. I tider av snabba samhällsförändringar är tillgången till kunskap om kulturarvet extra betydelsefullt. Kulturarvet får också en särskild betydelse för barn och unga vars öppenhet inför intryck från olika delar av världen stärks om de äger en egen historisk identitet. Det gäller också dem med flykting- och invandrabakgrund som ska kunna bära med sig sitt kulturarv och infoga det i sina liv i Sverige (Statens kulturråd 2000).

Kulturpolitiken ska i internationella sammanhang delta i arbetet för att skydda det gemensamma kulturarvet. Det är också ett särskilt stort kulturpolitiskt ansvar att arbeta för att ingen utnyttjar kulturarvet i diskriminerande syften (Statens kulturråd 2000).

#### *6. Främja bildningssträvanden*

Bildningssträvandena är en av hörnstenarna i kulturpolitiken vid sidan av konstarterna, medierna och kulturarvet. Kulturpolitiken bör uppmuntra människor att skaffa sig nya kunskaper och erfarenheter utöver vad som krävs för deras yrkesroller. Bildningsmålet hör samman med en demokratisk grundsyn och har sin bakgrund i människors personliga utveckling och identitet (Statens kulturråd 2000).

Utbildningspolitik och kulturpolitik har ett gemensamt ansvar för bildningen. Kulturinsatser i skolan har central betydelse för bildningen samtidigt som det bidrar till delaktighet och eget skapande. Kulturinstitutionerna, särskilt bibliotek och museer, har också en central roll i uppgiften att möta och främja människors bildningssträvanden (Statens kulturråd 2000).

#### *7. Främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet*

Internationaliseringen ställer nya krav på kulturpolitiken. Det är en därför självklar kulturpolitisk uppgift att bidra till att människor med olika etnisk och kulturell bakgrund kan mötas och ge impulser åt varandra. Integration ska uppmuntras, främlingsfientlighet och rasism ska bekämpas. Sverige behöver satsa på ett intensivare kulturutbyte då det vidgar möjligheten till kulturell förnyelse. Samtidigt kräver det särskilda insatser för att kulturella uttryck förankrade i svensk verklighet på ett effektivt sätt ska kunna konkurrera med det massiva kulturutbudet från andra länder (Statens kulturråd 2000).

Det kulturpolitiska samarbetet i EU innebär att kulturpolitiken ska arbeta för det gemensamma, men också för det genuint svenska. Unionsfördraget stödjer att kulturdimensionen ska beaktas inom unionens alla verksamhetsområden. En uppgiften på global nivå är att främja kulturens roll i världssamhället, framhäva kulturens betydelse för människors välbefinnande och frihet och underlätta kontakter över alla gränser (Statens kulturråd 2000).

Ovanstående kulturpolitiska mål omfattar inte bara statliga åtgärder, utan har även fått en avgörande betydelse för kulturverksamhet inom landsting och kommuner. Målen gäller alla berörda myndigheter, men de är inga lagar utan bör ses som vägvisare.

## **5.2. Kulturpolitisk strategi för Västra Götaland**

### 5.2.1. Kultursyn

För att kunna belysa vilken kultursyn som speglas i Ulricehamns kommunala kulturpolitik är det intressant att se vilken bild av kulturen som framställs i Västra Götalands regionala kulturstrategi. Detta eftersom de regionala direktiven kan utgöra ett underlag för kommunal politik.

I kulturstrategin från Västra Götaland påpekas att det är kommunerna som har det grundläggande ansvaret för kulturpolitiken i Sverige. Den regionala kulturpolitiken kompletterar och samverkar med den kommunala kulturpolitiken och samspelar också med den nationella. Eftersom kulturpolitiken endast är ytterst måttligt lagreglerad, genom en bibliotekslag och kulturminneslag, så ska Västra Götalands kulturstrategi fungera som vägledning för kulturpolitiskt arbete (Kulturpolitisk strategi för Västra Götaland 2001, s.6).

I den kulturpolitiska strategin går att utläsa att kultur spelar en viktig roll i regionens utveckling. Kultur bidrar till medborgarnas personliga utveckling och till gemenskap, identitet och som en sammanlänkande kraft i mötet mellan regiondelar, folkgrupper och individer. Ett rikt kulturliv är strategiskt i en livsmiljö som förmår att attrahera människor och företag från omvärlden. I en ökad konkurrens mellan regioner blir kvaliteten på livsmiljön allt viktigare. Kulturen ska vara tillgänglig i hela regionen, spridas och utvecklas. För barn och ungdomar ska rik tillgång till och delaktighet i kulturens resurser vara en självklarhet (2001, s.4).

I kulturstrategin för Västra Götaland framgår att ingen region kan vara bra att leva i om inte kulturen är stark. Kulturpolitiken handlar först och sist om att hävda djupt humanistiska värden. Kulturens utveckling är därför en grundförutsättning för samhällets vidareutveckling. Tyvärr är kulturpolitiken dock ofta undervärderat. Ämnesområdet framställs ibland som en lyx, ett sätt att främja vuxna människors tidsfördriv. Enligt regionfullmäktige i Västra Götaland är detta en helt felaktig syn som saknar all relevans (2001, s. 5)

Hur påverkas då näringslivet i en region där man inte satsat på kulturområdet eller där kulturen är mycket svag? I kulturstrategin för Västra Götaland framhålls att ett näringsliv alltid är sårbart, men att kulturen bidrar till en kreativ miljö, en öppen syn på vad som är möjligt och tänkbart och bidrar också till att många viktiga möten äger rum. Kultur ökar också kompetensutvecklingen för det livslånga lärandet. I Västra Götaland arbetar idag omkring 17000 människor inom kulturbranschen. Detta är ingen obetydlig del av arbetsmarknadens och kultur anses dessutom vara en framtidsbransch. Uppfattningen är att det är i utbildning, kultur och media som

framtidens arbeten skapas. Kultur och turism hör också nära samman. Många av de stora turistattraktionerna hör till kultursfären, antingen det handlar om ett uråldrigt kulturarv eller ett operahus. Besöksnäringen lever förstås på att det finns något att besöka (2001, s. 4-6).

### 5.2.2. Framtidsvision

De långsiktiga målen för Västra Götalands kulturpolitik presenteras i kulturstrategin genom följande punkter:

- I Västra Götalandsregionen ska det finnas kompletta, vitala strukturer inom kulturens alla sektorer. Det ska råda balans i regionen. Det betyder att det ska finnas kulturresurser och kulturell utveckling i regionens alla delar. Kulturen ska bidra till att binda regionen samman.
- Det ska vara möjligt för yrkesverksamma inom kulturens alla sektorer att leva, verka, utvecklas och möta sin publik och marknad i Västra Götalandsregionen. Alla konstformer ska ha möjlighet att utvecklas.
- Den estetiska dimensionen i de offentliga rummen, miljöerna och i landskapet ska finnas med i alla regional planering.
- Kulturens aktörer ska uppmuntras att bryta uppdragna gränser. Verksamheter som blandar konstformer och som bryter in på otraditionella områden – som kombinerar kultur och vetenskap – ska främjas.
- Kulturens resurser ska vara tillgängliga för alla och alla ska kunna utnyttja sin rätt att delta i kulturlivet, som brukare, främjare eller skapare. Kulturen ska vara en självklar tillgång i vardagen.
- I alla regionens delar ska det finnas kulturella mötesplatser som stimulerar till kreativitet och förnyelse.
- Skolan ska vara en viktig och självklar arena för möten med kulturen. Barns och ungdomars egen kulturaktivitet ska ges utrymme, stärkas och uppmuntras.
- Natur- och kulturarvet ska bevaras, brukas och berikas. Regionens unika historia ska lyftas fram så att dess grundläggande betydelse i samhället och för regionens invånare blir tydlig och kan på så sätt bli ett konstruktivt bidrag till utvecklingen.
- Regionen ska ta till vara kulturens möjligheter att bidra till att knyta och upprätthålla internationella kontakter och till att skapa förståelse och gemenskap i vårt mångkulturella samhälle.
- Kulturen har oändliga möjligheter att dels utnyttja och driva på den informationsteknologiska utvecklingen. Regionen ska aktivt stödja sådant utvecklingsarbete (2001, s. 7).

I kulturstrategin för Västra Götaland visas en framtidsvisionen där levande kultur, med kvalitet, bredd och förnyelse ska sätta sin prägel på hela regionen. Alla medborgare ska kunna delta aktivt i kulturlivet. Regionens kultur ska inspireras av, inspirera och ge bidrag till det nationella och internationella kulturlivet (2001, s.7).

## 6. Kulturstrategi för Ulricehamns kommun

### 6.1. Bakgrund

År 1974 slogs Redväg, Hökerum, Åsunden och Ulricehamn samman till Ulricehamns kommun. I likhet med flertalet andra kommuner i Sverige byggdes under denna tid olika verksamhetsområden upp och många nya tjänster inrättades. Ulricehamns kommun inrättade 1974 en kulturnämnd. Under 1980-talet var ekonomin god och det byggdes kulturverksamheter i hela landet och så även i Ulricehamn. Men på 1990-talet präglades Ulricehamn av stora nedskärningar, inte minst på kulturområdet. År 1993 utbyts kulturnämnden mot den större kultur- och fritidsnämnden. Totalt gjordes en besparing på cirka 40% inom kulturverksamheten i Ulricehamns kommun vilket satte sina spår (Kulturstrategi för Ulricehamns kommun 2001, s. 4).

År 1998 blev Ulricehamn vänort till årets kulturhuvudstad Stockholm och Ulricehamn lät erbjuda en mängd kulturarrangemang i hela kommunen. Dessa visade också på ett starkt ökat intresse för kultur hos allmänheten. 1999 tog ett kulturutskott vid istället för kultur- och fritidsnämnden. Kulturintresset i kommunen fortsatte under 1999 då strategin var att fullfölja satsningen som påbörjades under kulturåret 1998. Besöksfrekvensen var stor vid flertalet av kulturarrangemangen som präglades av bredd, mångfald och kvalitet (Kulturstrategi för Ulricehamns kommun 2001, s. 4).

År 2000 förbättrades Ulricehamns kommuns ekonomiska läge och kulturförvaltningen kunde glädjas åt 500 000 kronor extra i driftbudget och 150 000 kronor i investeringsbudget. En fortsatt ekonomisk tillväxt i samhället erbjöd goda möjligheter för fördjupade satsningar inom kulturområdet under kommande år (Kulturstrategi för Ulricehamns kommun 2001, s. 4).

Ulricehamns kommun har idag drygt 22 000 invånare. Politiskt råder borgerligt styre. Av de 49 ledamöterna i fullmäktige är fördelningen enligt följande: 10 C, 10 M, 6 Kd, 4 Mp och 3 Fp. Oppositionen består av: 13 S och 3 V. Sedan början av 1999 heter Ulricehamns kulturchef Karin Semberg (Monié 2001).

Den kulturstrategi som ligger till grund för Ulricehamns kulturpolitik antogs i kommunfullmäktige den 22 mars 2001. Men det var inte något enigt stöd bakom strategin, utan det var majoritetspartierna som drev igenom den. Av de 49 röster som gavs var 16 stycken emot kulturstrategin. Dessa 16 bestod av oppositionen, dvs alla 13 socialdemokrater och samtliga 3 vänsterpartister. Det grundläggande argumentet från oppositionen till att inte godkänna kulturstrategin var en önskan om en klarare redovisning av kulturstrategins ekonomiska konsekvenser. Men oppositionens vilja röstades ner och kommunfullmäktige valde att anta kulturstrategin för att den i framtiden skulle utgöra ett underlag för kommande prioriteringar, överväganden och andra beslut inom kulturområdet (Ulricehamns kommunfullmäktige, 2001-03-22, s. 52-53).

## 6.2. Kultursyn

I kulturstrategin för Ulricehamns kommun framgår att kultur är en angelägenhet för alla med följande motivering:

- Kultur berikar och är näring för hela människan.
- Kultur ger upplevelser och väcker fantasi.
- Kultur som man minns har ett budskap.
- Kultur skapar empati, engagemang och kunskap.
- Genom kunskap kan människor utvecklas.
- Utveckling ger människor tillfredsställelse och frihet.
- Kultur värnar om fri åsiktsbildning, om yttrandefrihet och om demokrati.
- Kultur bidrar till att skapa livskvalitet.
- Kultur är gränsöverskridande och ger gemenskap.

(2001, s.3)

Det går att läsa i Ulricehamns kulturstrategi att den framgångsrika kommunen kännetecknas av kultur, kommunikation, kreativitet och kunskap. Det betonas att kulturella värden stärker människors identitet och trygghet samt utvecklar människors självkänsla, kreativitet och eget skapande. Något som kan vara viktigt för att i framtiden skapa harmoniska och medvetna samhällsmedborgare. Kulturen har inga begränsningar utan kan upplevas av alla oberoende av ålder, fast den uppfyller en extra viktig pedagogisk och uppfostrande funktion för den unga generationen och innebär dessutom en motvikt till det kommersiella utbudet. Att satsa på kulturen utgör också en viktig del i Västra Götalands konkurrenskraft (2001, s.6).

## 6.3. Framtidsvision

Ulricehamns kulturstrategi visar en vision präglad av frihet, mångfald och kvalitet. Kultur ska vara något som finns tillgängligt oavsett bostadsort, ekonomiska villkor, yrke, nationalitet, utbildning, ålder, kön eller hälsa. Från barnets första levnadsår då föräldrarna går till biblioteket för att de vet hur viktigt det är att tidigt börja läsa högt med tanke på barnets språkutveckling, till äldre människor på äldreboenden där kultur väcker gamla minnen till liv (2001, s. 3).

En viktig del av framtidsvisionen i Ulricehamns kulturstrategi utgörs av ett kulturhus. Kulturhuset motsvarar det kunskaps- och kulturcentrum som idag planeras att byggas på det s.k. järnvägsområdet. Här ska olika kulturaktiviteter mötas under samma tak och besökare ska kunna glädjas både åt att läsa tidningar, låna böcker, musik eller filmer, söka information, surfa på Internet, se på utställningar och i en hörsal ska man kunna njuta av musik, föreläsningar eller till och med dans. Hit ska barn och ungdomar gå på skoldanser och rockkonserter. Det ska bli en kulturell mötesplats för alla människor där man hela tiden överraskas av nya upplevelser (2001, s. 3).

Som så mycket annat är det i unga år som grunden läggs för ett kulturintresse. Därför ska barn och ungdomar stå i särskild fokus då kulturverksamheter utvecklas. Det står också skrivet i kulturstrategin att kultur är en viktig del i kommunens långsiktiga utveckling (2001, s.3).

## 6.4. Sammanfattning

År 1998 blev Ulricehamn vänort till årets kulturhuvudstad Stockholm och till följd lät Ulricehamn erbjuda kommunen en mängd kulturarrangemang. Dessa visade på ett ökat kulturintresse hos allmänheten. År 2000 förbättrades Ulricehamns ekonomiska läge samtidigt som man såg en fortsatt ekonomisk tillväxt i samhället. Detta erbjöd goda möjligheter för fördjupade kultursatsningar under kommande år (Kulturstrategi för Ulricehamns kommun 2001, s. 4).

En viktig del av framtidsvisionen i Ulricehamns kulturstrategi utgörs av ett kulturhus. Kulturhuset motsvarar det kunskaps- och kulturcentrum som idag planeras att byggas på det s.k. järnvägsområdet. Kultur ska kunna bli tillgängligt för alla människor och eftersom grunden för ett kulturintresse läggs i unga år ska barn och ungdomar stå i särskild fokus då kulturverksamheter utvecklas (2001, s. 3).

Ulricehamns kulturstrategi visar på en stark tilltro till kulturen exempelvis sägs kultur vara en av de faktorer som kännetecknar en framgångsrik kommun. Kulturen tillskrivs också bl.a. egenskaper av att skänka upplevelser, främja demokratin, skapa livskvalitet och bidra till utveckling (2001, s. 3, 6).

Ulricehamns kulturstrategi framställer kultur som ett grundläggande behov för stadens identitet, trivselfaktor, bildning och framtida utveckling. Ett kulturhus blir en mötesplats för alla människor. Men vill alla människor ha denna planerade mötesplats? Debatten angående ett kunskaps- och kulturcentrum skyntas även bakom Ulricehamns kulturstrategi som genomdrevs genom enbart majoritetspartiernas godkännande.

## **7. Kunskap- och kulturcentrum i Ulricehamns kommun**

### **7.1. Inledning**

I följande kapitel presenteras mitt empiriska material som består av protokoll, chatt, artikel, insändare och intervjuer.

I avsnitt 7.2. sammanfattar jag alla de adekvata protokoll som finns tillgängliga på det offentliga arkiv som finns på Ulricehamns kommuns hemsida ([www.ulricehamn.se](http://www.ulricehamn.se)). Protokollen kommer ifrån möten i kommunfullmäktige eller kommunstyrelse. De innehåller fastställda beslut men också invändningar, specifika tillägg och kommentarer. De redovisar också öppet hur de styrande röstat i varje enskild fråga. Protokollen klargör därigenom såväl partipolitiska sympatier som skillnader. Tillsammans visar de på beslutsprocessen närmaste tiden innan, men också efter, beslutet om ett kunskaps- och kulturcentrum gick igenom i fullmäktige den 13 april 2000.

Avsnitt 7.3. består av en förkortad framställning av den chatt som ägde rum mellan partipolitiker och allmänheten den 18 april 2001. Mitt fokus i chatten ligger på de argument och motiveringar som finns hos kommunalpolitikerna rörande ett kunskaps- och kulturcentrum. Jag intresserar mig också för vilka partier som för fram vilka argument.

Artikeln i avsnitt 7.4. bygger på en intervju med en representant från socialdemokraterna som presenterar argument mot ett kunskaps- och kulturcentrum. Insändaren i kapitel 7.5. är från nästintill övriga partier som svarar på de negativa argumenten genom att lägga fram argument och motiveringar för ett kunskaps- och kulturcentrum.

För att få en djupare grund i de olika partiernas enskilda åsikter presenteras i avsnitt 7.6. partirepresentanters svar på frågan: "Vad har Ert parti för åsikt om ett eventuellt kunskaps- och kulturcentrum på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamn?". Frågan ställdes liksom besvarades i de flesta fall via e-post.

### **7.2. Protokoll från kommunfullmäktige och kommunstyrelse i Ulricehamn**

*27 / 5 – 1997*

Redan den 4:e april 1995 beslutade kommunstyrelsen att fastställa projektorganisation, områdesindelning och tidsplan för framtagandet av ett programförslag och detaljplanearbete för det s.k. järnvägsområdet (Ulricehamns kommunstyrelse 1997-05-27, s. 5).

Den 27:e maj 1997 föreslog socialdemokraterna att godkänna det förslag till program för detaljplan som uppkommit. Detaljplanen var dock inte i sin helhet utan saknade förslag för två betydande områden i järnvägsområdet och man vill därför ge byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram detaljplaner för även dessa områden. Det angavs dock att det inom järnvägsområdet skulle komma att finnas en publik anläggning med plats för olika kulturutbud, exempelvis dansanläggning för året-runt-bruk, museum, bibliotek, konferenslokaler och kafé (1997-05-27, s. 5).

Utan invändningar beslutade kommunstyrelsen att anta programmet för detaljplanen (1997-05-27, s. 6).

Än så länge råder en enighet om ärendet. Alla partier stödjer tanken att finna en kulturell lösning på frågan om järnvägsområdets framtida användning.

#### *7 / 1 – 1998*

Föreningen Folkparken i Ulricehamn och Folkparkerna i Sverige lade fram i en gemensam skrivelse från 9:e oktober 1997 att de ville ge ett ekonomiskt bidrag på 30.000 kronor för att ta fram handlingar gällande ett förslag till ny folkpark i Ulricehamn. Folkparken skulle i så fall placeras på det s.k. järnvägsområdet (Ulricehamns kommunstyrelse 1998-01-07, s. 27).

En representant från miljöpartiet föreslog att kommunstyrelsen i egen regi skulle tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att belysa hur en publik anläggning skulle kunna utformas och förverkligas. Stöd kom genast från moderaterna. Men såväl kristdemokraterna som centern ville att ärendet återremitterades för ytterligare beredning (1998-01-07, s. 28).

Efter omröstning beslutar majoritetspartierna att återremittera ärendet (1998-01-07, s. 28).

År 1998 kan vi se hur nya förslag, angående järnvägsområdet, får majoriteten att skjuta hela ärendet framför sig.

#### *2 / 2 – 1999*

Den 2:e februari 1999 togs ärendet åter upp i kommunstyrelse om Föreningen Folkparken i Ulricehamn och Folkparkerna i Sverige skall få skänka ett ekonomiskt bidrag på 30.000 kronor för att ta fram handlingar gällande ett förslag till ny folkpark på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamns tätort (Ulricehamns kommunstyrelse 1999-02-02, s. 13).

Från arbetsutskottets anteckningar stod det: ”Detaljplanearbetet för Järnvägsområdet pågår. Att under den processen låta en intressent vidta egna planeringsåtgärder med stöd av kommunen är enligt utskottets mening mindre lämpligt. Med hänsyn härtill kan föreliggande bidragsansökan inte bifallas.”(1999-02-02, s. 13)

En öppen votering visar att och V vill ta emot pengarna för utformande av ett förslag till folkpark. Majoritetspartierna beslutar dock att följa arbetsutskottets förslag (1999-02-02, s. 14).

I början av år 1999 när tid har kommit till att besluta angående en folkparksutredning så kan vi alltså se en splittring i Ulricehamns kommunstyrelse. Vänsterns åsikt går redan här inte överens med majoritetspartierna.

#### *27 / 3- 2000*

Den 27:e mars 2000 var den nya detaljplanen helt klar över det s.k. järnvägsområdet. Planhandlingarna innehöll planbeskrivning, genomförandebeskrivning samt plankarta med



planbestämmelser. Medlemmar från socialdemokraterna ville inte godkänna detaljplanen med motiveringen att förslagen till ny översiktsplan skulle slutbehandlas innan denna detaljplan kunde godkännas. De önskade också att det socialdemokratiska partiets egna förslag skulle bearbetas så att det på ett likvärdigt sätt kunde ingå i utställningshandlingarna och att det tydligt skulle framgå vem som stod för respektive förslag (Ulricehamns kommunstyrelse. 2000-03-27, s.12-13).

Socialdemokraternas önskningar gick inte i uppfyllelse och majoritetspartierna beslutar att godkänna detaljplanen och att inte godkänna det socialdemokratiska tilläggsyrkandet. Mot beslutet reserverar sig en övervägande del av S och V (2000-03-27, s.13-14).

Så här långt ser vi att splittringen mellan de båda politiska blocken har ökat i frågan om järnvägsområdet. Vi kan också se att det socialdemokratiska partiet utformat ett eget förslag som skiljer sig från den detaljplan som godkännts av majoritetspartierna.

### *13 / 4 - 2000*

Den 13:e april 2000 beslutade majoriteten i kommunfullmäktige att godkänna kommunstyrelsens förslag om att uppföra ett kunskaps- och kulturcentrum på det sk järnvägsområden i Ulricehamn samt att uppföra en särskild projektgrupp för detta ändamål. Men beslutet var långt ifrån samstämmigt. Av 48 röstande var det 32 som var för förslaget och mot beslutet reserverade sig 16 personer. Dessa 16 var oppositionens alla (13 st.) socialdemokrater och alla (3 st.) ifrån vänsterpartiet. De argument som socialdemokraten Kjell Andersson tog upp för att få ärendet återremitterat och i andra hand avslaget var inga invändningar mot kultursatsningen i sig, utan att:

- Översiktsplan och detaljplan borde fastställas innan detta förslag behandlades
- En tidigare motion från september 1999 om Strandpromenaden och Järnvägsområdet måste behandlas samordnat och likvärdigt med det nu aktuella förslaget
- Förslaget borde handlas i budgetsammanhang och tas in i investeringsplanerna innan det behandlades på annat sätt (2000-04-13, s. 12-17)

Det är inte förvånande att se att splittringen mellan de politiska blocken ligger kvar när beslutet skall tas om det förslag som stöds av majoritetspartierna. Trots att oppositionens argument inte riktar sig direkt mot ett kunskaps- och kulturcentrum, utan snarare är av rent praktiska skäl, så driver majoritetspartierna igenom beslutet.

### *28 / 11 - 2000*

Den 28 november 2000 beslutade kommunstyrelsen att överföra medel för de kapitalkostnader som projektet skulle kosta under 2001. Eftersom kommunstyrelsen redan innan ett kunskaps- och kulturcentrum blev antaget i kommunfullmäktige beslutat att om så var fallet avsätta 1,5 miljoner kronor för planeringsinsatser så var detta fråga om att godkänna en överföring av en mindre del av summan (97,5 tusen kronor) från kommunledningskontorets till serviceförvaltningens budget. Socialdemokraterna markerar sin ståndpunkt ytterligare genom att reservera sig (Ulricehamns kommunstyrelse 2000-11-28, s. 7).

Tydligt ser vi splittringen när det i slutet av 2000 uppkommer ett ärende om de utgifter som ett kunskaps- och kulturcentrum skulle kosta staden under året 2001. Oppositionen har bibehållit sin kritiska ståndpunkt och Socialdemokraterna reserverar sig också mot beslutet.

20 / 9 - 2001

Den 20 september 2001 aktualiserades frågan om bolagsbildning och framtida ägarstruktur (angående kunskaps- och kulturcentrum) i kommunfullmäktige i Ulricehamn. Kommunstyrelsen föreslog att kommunfullmäktige skulle besluta:

- 1) Att godkänna att aktiebolagsformen fick användas för ägarstruktur och driftform för Kunskaps- och kulturcentrum
- 2) Att uppdra åt kommunstyrelsen att inom etablerad projektorganisation utarbeta förslag till konsortialavtal och bolagsbildning
- 3) Att godkänna att avsatta medel i årets budget till projektet kunde användas som aktiekapitel i det nya bolaget

Kommunfullmäktige beslutade också i enlighet med kommunstyrelsens förslag med 33 ja-röster, men inte utan ett stort missnöje från 16 personer (S och V) som reserverade sig. Deras argument för detta presenterades inte annat än att nej-sidan önskade inte ägna någon tid om att besluta om ämnet (Ulricehamns kommunfullmäktige 2001-09-20, s. 5-9).

I ovanstående protokoll kan man se en splittring växa fram mellan oppositionen och majoritetspartierna. Inte minst ser vi hur majoritetspartierna kunnat driva igenom besluten samtidigt som de bortsett från oppositionens ökande missnöje.

### **7.3. Chatten 18/4-2001**

Den 18:e april 2001 var första gången Ulricehamns kommun använde sig av chatt för att diskutera en fråga. Nästan 30 personer tog chansen att logga in och ställa frågor samt lägga fram sina åsikter. Debatten var under en period mycket livlig, tyvärr så livlig att datasystemet krånglade vid två tillfällen.

Alla partier var inbjudna att delta i chatten. Trots att detta var en möjlighet att diskutera frågan med allmänheten så valde socialdemokraterna och vänsterpartiet att inte vara med. Det undrades över detta hos allmänheten men även centern visade tydligt att de ifrågasatte socialdemokraternas och vänsterpartisternas beslut om frånvaro. Miljöpartiet lät då förklara att alla partier hade blivit inbjudna att delta i en styrgrupp för Järnvägsområdet, men socialdemokraterna valt att stå utanför. Vänstern hade gått med i gruppen, men medverkade dock inte i chatten. Folkpartiet upplyste vidare att alla partier varit eniga att utveckla området men att det hos socialdemokraterna och vänstern fanns synpunkter som avvek från den politiska majoriteten.

De chattande politikerna var Perallan Orrbeck (Fp), Eva Udd (Mp), Bengt Johansson (C), Ingvar Kärrsmyr (Kd), och Inga Britt Claesson (M). Politikerna lät belysa flera fördelar med ett kunskaps- och kulturcentrum:

Folkpartiets Perallan Orrbeck var en av de mest pratglada rösterna på chatten. Han menade att en grundläggande anledning till att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum är att Ulricehamn länge saknat en stor hörsal och ett nytt bibliotek. Man är också i behov av en konsthall till fina konstutställningar. Han ville visa på en ljus framtidsvision där Ulricehamns politiker utvecklar Ulricehamn till en bättre stad att leva, bo och verka i. Att satsa på ungdomar är också en viktig drivkraft i frågan, enligt Orrbeck. Ytterligare argument för kultursatsningen är att centrumet kommer att skapa en kulturell mötesplats och verka som koppling mellan staden och sjön. De lokaler som blir tomma när verksamheter flyttar till den nya byggnaden utgör heller inget problem, enligt Orrbeck, eftersom de ska användas till affärsverksamhet som de egentligen är avsedda för.

Eva Udd från miljöpartiet var liksom Orrbeck en entusiast för det nya kulturprojektet. Hennes argument för ett kunskaps- och kulturcentrum grundade sig mycket i en omsorg för Ulricehamns framtida utveckling. Ulricehamn är en stad med större utflyttnings- än inflyttningsstatistik och denna trend ville Udd bryta. Udd menade, liksom flera andra partirepresentanter, att ungdomar står i ett särskilt fokus inför kultursatsningen. I stället för att Ulricehamns ungdomar står utanför pubar och krogar med 18-årsgräns ska kunskaps- och kulturcentrum erbjuda dans, replokaler och övrigt evenemang riktat till ungdomar. Ulricehamn har hittills enbart haft ett mycket begränsat högskolekursutbud och många ungdomar flyttar därför från staden efter avslutade gymnasiestudier. Enligt miljöpartiets Eva Udd så är chansen större att ungdomar som haft kul i unga år flyttar tillbaka till Ulricehamn när de studerat färdigt. Något som också är viktigt för att människor ska flytta tillbaka till Ulricehamn är tillgången till jobb. Udd menade att om kommunen inte bara kan locka med Ulricehamns fina natur utan även med kultur och nöje så kanske det kan locka företagen också. Miljöpartiet pekade på att alla ”halvgamla” som är kvar i Ulricehamn behöver lite utveckling de också. Kunskaps- och kulturcentrum ger möjlighet både till kulturupplevelser och att till exempel studera på kvällstid. Att få nya högskolekurser till Ulricehamn är en viktig del i utvecklingen. Slutligen menade Udd att med ett centrum blir det inte så splittrat med konst här, musik där och bibliotek på ett tredje ställe, utan att man nu kan få allt samlat.

Bengt Johansson från Centern betonade de breda möjligheterna med ett kunskaps- och kulturcentrum. Att byggnaden ska vara en mötesplats inte bara för ungdomar utan för alla åldersgrupper och centrumet kan användas för många olika sorters evenemang. Johansson lugnade även oroliga chattare att de lokaler som blir tomma inte utgör något problem alls, för om de skulle stå tomma en tid var det ingen katastrof eftersom de ändå snart skulle komma att fyllas. Johansson hade över huvud taget en lugnande roll till de människor som kom med negativ kritik.

Kristdemokraternas Ingvar Kärrsmyr var en aktiv ”lyssnare” på chatten. Kärrsmyr visade ett stort intresse av att läsa allmänhetens åsikter om projektet och han uppmanade flera gånger till att få in ytterligare synpunkter. Kärrsmyrs kanske starkaste poängtering i chatten var att kostnaderna för ett kunskaps- och kulturcentrum inte går ut över vård och omsorg. Han påpekade självklarheten i att fortsätta satsa på vården, men menade samtidigt att detta inte är något hinder för att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum.

Moderaternas representant Inga Britt Claesson påpekade själv inga direkta argument för ett kunskaps- och kulturcentrum förutom det att i de lokaler som kommer att bli tomma ska bedrivas handel som de är till för (och inte kultur). Hon mötte också kritik om byggnadens stora yta genom att försäkra att det fortfarande kommer finnas stora ytor runt centrumet för andra

aktiviteter. Liksom Kärrsmyr från kristdemokraterna uppmanade hon flera gånger att allmänheten skulle föra fram sina åsikter eller ställa frågor.

Chatten präglades också av humor och man fick intrycket av att partipolitikerna och allmänna chattare hade det stundtals riktigt roligt. När en person menade att han föredrog ett arkitektalternativ där byggnaden hade lin på taket så fyllde snabbt folkpartisten i att han lovade att så ett och annat blåklintsfrö på kulturhuset. Miljöpartisten var inte sen med att svara att maskrosorna kom av sig självt.

Många av de chattande ulricehamnarna kom inte bara med frågor utan ville själva hävda deras egna åsikter. Övervägande delen var mycket positiva:

Bygg på. Tveka Inte. Era föregående folkvalda har gjort så många tabbar. Kom och tänka på miljonär Jonsson som ville skänka sin stora konstsamling till Ulricehamns stad. Det avböjdes! Hans födelsestad Uddevalla emottog den med glädje. Den skulle ha prytt det nya kulturhuset. De 2 ångloken som trafikerade Borås-Jönköping erbjöds. Avslag! Listan blir mycket lång. Jag avslutar med uppmaningen, bygg på, bygg flott till nästa generationer. (Signatur "Åke Andersson" i chatt om järnvägsområdet, Ulricehamns kommun 2001).

Men alla röster var inte lika entusiastiska. Signaturen "jk" var en av de mest kritiska chattarna:

När jag går till biblioteket (och det är ganska ofta) så är det innehållet som lockar inte utsikten. Jag missunnar inte dem och andra bättre lokaler! Men dessa byggnadsplaner på ett område som jag tycker borde utnyttjas bättre ... verkar vara något som görs i desperation för att åtminstone göra NÅGOT åt järnvägs området. Om detta beslutas så hoppas jag att ni finansierar det också så att inte de som brukar (omsorgen) som vanligt får betala. Är det förresten ulricehamnarnas vilja att genomföra detta? Det är ju ändå ett stort ingrepp i vår stad och budget. Har det varit tal om någon folkomröstning? (Signatur "jk" i chatt om järnvägsområdet, Ulricehamns kommun 2001).

De deltagande partipolitikerna mötte dock all kritik så som Kärrsmyr (Kd) som försäkrade att man självklart skulle satsa på vård och omsorg också, men att det inte hindrade från att satsa på kulturen. Johansson (C) påminde "jk" om det stora debatten som ägde rum när sim- och sporthallen skulle byggas och menade att ingen skulle vilja vara utan den idag. Politikerna menade också att en satsning på kunskap- och kulturcentrum kunde öka skatteintäkter och inflyttningen till Ulricehamn.

Orrbeck (Fp) förklarade än en gång att man i många år talat om behovet av en "publik anläggning". Järnvägsområdet var här en utmärkt resurs för detta genom att läget skulle koppla sjön närmre staden. Det sjönära läget skulle också locka många besökare. Udd (Mp) förklarade att man avstod från folkomröstning just därför att det var svårt att hitta något motförslag till idén, dvs bygga kulturhus eller bygga ingenting alls!?

#### **7.4. Artikeln**

Lördagen den 22 december 2001 publicerades i Ulricehamns tidning en serie om kunskaps- och kulturcentrumet så kallat "Slaget om kulturhuset". Bland de artiklar som ingick hade journalisten Christer Seldevall skrivit en artikel utifrån en intervju med socialdemokraten Kjell Andersson. Andersson ville lyfta fram den kritik som socialdemokraterna och i viss mån vänsterpartiet

riktade mot kulturprojektet. Titeln på artikeln var ”Skandalös handläggning” - Kostnaden för kulturhuset drabbar vård och skola, anser oppositionsrådet.

Kjell Andersson som representerar socialdemokraterna i oppositionen hade mycket kritik att komma med. Enligt Seldevall menade Andersson att kostnaderna för ett kunskaps- och kulturcentrum skulle gå ut över vård och skola. Dessutom innehöll beslutsunderlaget en rad ofullständigheter och direkta felaktigheter. Han menade att bristande information var typisk för hanteringen av hela frågan och tiden man fått att besluta om exempelvis finansiering var alldeles för kort för att man skulle kunna sätta sig in i materialet. Seldevall citerar Andersson: ”...frågan om att bygga ett kulturcentrum har skötts på ett skandalöst dåligt sätt och hela ärendet borde granskas noggrannare” (Seldevall 2001).

Seldevall pekade på Anderssons tanke att beslut av det här slaget borde diskuterats i samband med handläggningen av kommunens budget eftersom det var ett ekonomiskt beslut som får följder under en lång rad av år. Trots allt handlade det ju om, enligt Andersson, för 70 miljoner kronor. Dessutom tycker Andersson att man borde ifrågasätta det rimliga i att göra en satsning av det här slaget utan att veta vilka konsekvenser det får för kommunens verksamheter. Bygget av ett kunskaps- och kulturcentrum framställdes som ett behov. Ett behov som enligt Andersson ingen av de kommunala förvaltningarna uttryckt. Andersson ansåg istället att man först skulle klara av de lagbundna verksamheterna som skola, vård och omsorg (Seldevall 2001).

Om finansieringen skulle ske genom bolagsbildning (eventuellt mellan Ulricehamns kommun och privata bolag) var också detta något som Andersson och socialdemokraterna ifrågasatte. Andersson menade att man borde se på vilka intressen som driver dessa bolag till en sådan här satsning, och vad som händer när vinsten uteblir. Personligen trodde Andersson att då skulle Ulricehamns kommun och ytterst skattebetalarna få betala den stora smällen (Seldevall 2001).

Seldevall citerade Andersson enligt följande:

Det är mycket märkligt, anser Kjell Andersson. Hittills har satsningarna på kultur i den här staden varit synnerligen måttliga. Men nu finns det pengar. Dock bara till ett hus. Frågan är också om det även finns pengar till att fylla huset med ett kulturellt innehåll... Jag hade hellre sett att bidragen till föreningarna höjs och att vi kan utveckla det vi redan har i kommunen som bidrar till ett rikt kulturutbud (Seldevall 2001).

Seldevall lyfte fram att Andersson menade att socialdemokraterna inte var intresserade av att medverka i den styrgrupp som skötte ärendet eftersom de inte ville vara med och administrera ett vansinnigt förslag det här är fråga om. Dessutom tyckte Andersson hade styrgruppen inte rapporterat till kommunstyrelsen, socialdemokraterna, om hur projektets planer fortskridit (Seldevall 2001).

## **7.5. Insändaren**

Som svar på ovanstående artikel och övrig kritik mot ett kunskaps- och kulturcentrum skrev Ingvar Kärrsmyr (Kd), Perallan Orrbeck (Fp), Bernt Svensson (Mp) och Roger Wilhelmsson (M) en insändare till Ulricehamns tidning som publicerades 8 januari 2002. Att centern inte skrev under artikeln kommer jag att återkomma till både i kapitel 7.6. och i kapitel 9.

Enligt författarna behövde ulricehamnarna en vision mot en positiv utveckling. Detta för att skapa en framtidstro hos såväl kommuninvånare som hos kommunens näringsliv. Under de senaste åren har Ulricehamns befolkning minskat med 800 invånare. För Ulricehamns kommun innebar det ett intäktsbortfall på drygt 20 miljoner kronor per år. Det var inte bara kommuninvånare som flyttade från staden även vissa företag sökte sig till kommuner och regioner som upplevdes som mer framtidsinriktade. Ulricehamn kunde nämligen inte i dagsläget erbjuda den arbetskraft och kompetens som näringslivet krävde. Denna trend behövde brytas (Kärssmyr m.fl. 2002).

Ulricehamn hade i genomsnitt låg utbildningsnivå. Enligt författarna låg Ulricehamn på 33:e plats i Västra Götaland avseende eftergymnasial utbildning. Utbildning som ansågs viktig både för demokratin och för Ulricehamns utveckling. Företag expanderade inte till kommuner med låg utbildningsnivå. Det sökte sig i första hand till kommuner där det fanns kompetenta människor (Kärssmyr m.fl. 2002).

Författarna menade att ett kunskaps- och kulturcentrum kunde bidra till en positiv utveckling och den framtidstro som Ulricehamn så väl behövde. I det pågående planeringsarbetet togs kontakter med så väl lokala som regionala aktörer in om bland annat områdena näringsliv, regional utveckling och högre utbildning. Det fanns där ett påtagligt stöd för Ulricehamns kultursatsning. Så väl Borås högskola som västra Götalandsregionen förklarade skriftligen att de var villiga att stödja projektet. Botaniska trädgården i Göteborg var intresserade av att utveckla miljön i området (Kärssmyr m.fl. 2002).

Som svar på den kritik som projektet fått påminner författarna att beslutet genomdrevs av majoritetspartierna och att behovet av en hörsal (som den som skulle finnas i kunskaps- och kulturcentrumet) kunde tolkas vara en målsättning för samtliga partier (Kärssmyr m.fl. 2002).

Avslutningsvis menade författarna att ingen människa ville etablera sig på en bakgård. Invånarna i Ulricehamn hade därför ett gemensamt ansvar för att ingjuta näringsliv, föreningar, kultur och inte minst ungdomen en framtidstro och en optimism som gör att andra uppmärksammade att här händer det något. Såg man på Ulricehamn utifrån så borde man känna att här fanns en kommun som var på väg framåt och som vågade att satsa (Kärssmyr m.fl. 2002).

## 7.6. Intervjuer

Frågan ”Vad har Ert parti för åsikt om ett eventuellt kunskaps- och kulturcentrum på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamn?” skickades via E-post. Frågan ställdes till representanter av alla de politiska partierna i Ulricehamn. Som jag beskrivit i kapitel 4.2. besvarades frågan i alla fall utom ett genom E-post. Detta då socialdemokraternas representant valde att ringa mig för att direkt över telefon förmedla partiets åsikt.

### *Centern*

Centerns partirepresentant Roland Karlsson meddelade mig först att hans svar skulle dröja ytterligare några dagar eftersom det i just den stund diskuterades livligt inom partiet (Centern 2002-04-15).

Några få dagar senare ger Karlsson ett ärligt svar om centerns hållning till kultursatsningen. Kommunstyrelsen beslutade den 27:e maj 1997 i detaljplanen för det f.d. järnvägsområdet att där skulle byggas en publik anläggning med plats för olika kulturutbud, ex. dans, museum, bibliotek, konferenslokaler och kafé. Enligt Karlsson har Centern allt sedan dess arbetat efter den utgångspunkten. Men enligt Karlsson har Centern också slagit fasta vid ett beslut som togs redan i början av mandatperioden nämligen att kommunens ekonomi inte fick äventyras. Enligt Karlsson har centern sökt sådana lösningar som skulle minimera kommunens insats, men ännu har inte den mest optimala lösningen infunnit sig. Roland Karlsson tillägger slutligen att Centern inte är låst vid de hittills skissade förslagen utan även är öppen för andra tänkbara lösningar. (Centern 2002-04-17)

Centern som röstade positivt i frågan om ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn har bibehållit en öppen syn för andra tänkbara förslag. Man kunde eventuellt ana detta redan då C inte står som medförfattare för insändaren som redovisas i kap. 7.5. Men svaret på gåtan varför centern inte stod med som författare till insändaren fick jag i ett nytt E-post av Roland Karlsson den 5 juni 2002. Karlsson påpekade att i slutet av år 2001 infördes i Ulricehamns tidning en rad artiklar och insändare som var mycket kritiskt till ett kunskaps- och kulturcentrum. I vissa fall menade Karlsson var kritik direkt riktad mot centerpartisten Bengt Johansson (ordförande i kommunstyrelsen tillika ordförande för styrgruppen för järnvägsområdet). Eftersom C ofta fick förklara och försvara kommunfullmäktiges beslut uppmanade man samtidigt styrgruppens medlemmar från M, Fp, KD och Mp att agera och förklara att det är de samverkande partierna som gemensamt driver frågan. Det var därför, enligt Karlsson, som de fyra valde att 020108 publicera en insändare med partiernas gemensamma ståndpunkt (Centern 2002-06-05).

### *Folkpartiet*

Per-Allan Orrbeck från folkpartiet är en av eldsjälarna bakom ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Folkpartiet är det parti som tidigast aktualiserade frågan om ett kulturhus på det f.d. järnvägsområdet (Folkpartiet 2002-04-14).

Orrbeck har som ordförande för kulturen drivit på frågan under de senaste mandatperioderna. Han beskriver det som ett genombrott den dagen då majoritetspartierna enades om kultursatsningen (Folkpartiet 2002-04-14).

Enligt Orrbeck innebär ett kulturcentrum inte bara en kulturell mötesplats för alla människor, det svarar också på ett kommunalt behov för Ulricehamns framtida utveckling (Folkpartiet 2002-04-14).

Folkpartiet har inte mött något övertygande tvivel om ett framtida kunskaps- och kulturcentrum. Utan Fp anser att kultursatsningen leder Ulricehamn till en positiv framtida utveckling.

#### *Kristdemokraterna*

Kristdemokraterna i Ulricehamn är positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn med motiveringen att kommunen ska erbjuda mötesplatser för skapande, kreativitet, utveckling, kunskap och upplevelser. Enligt Gunnar Petterson från Kd är sådana mötesplatser en grund för hälsa och välbefinnande. Det ökar varje individs självförståelse och ger en fördjupad självbild (Kristdemokraterna 2002-04-22).

Enligt Petterson anser att ett kulturellt välbefinnande på alla områden kan bidra till en positiv samhällsutveckling och därför menar Petterson att kristdemokraterna är ett av Sveriges partier som håller kulturfrågorna mycket högt (Kristdemokraterna 2002-04-22).

Kd liksom Fp talar om kultursatsningen som ett steg i att bidra Ulricehamn med en kulturell mötesplats som ska ge staden en positiv samhällsutveckling.

#### *Miljöpartiet*

Bernt Svensson från miljöpartiet ställer sig positiv till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Enligt Svensson skulle kulturcentrumet innebära en kulturell mötesplats för alla människor. Dessutom erbjuds genom kultursatsningen en kreativ fritid och en möjlighet till brett kulturutbud. Svensson betonar också vikten i att satsa på kommunens utveckling och invånarnas trivsel (Miljöpartiet 2002-04-15).

Mp betonar nyttan med ett kunskaps- och kulturcentrum inte bara för att utveckla Ulricehamns kommun, men också genom att innehållet i byggnaden skulle skänka trivsel och kulturella nöjen till invånarna.

#### *Moderaterna*

Lars Dahlén från moderaterna gav ett utförligt svar på min fråga. Kommunen köpte järnvägsområdet av SJ i början av 90-talet. När S var i majoritet från 1995-1998 ansåg Dahlén att det pratades mycket om vad som skulle göras, men inget hände. När det därefter blev borgerlig majoritet 1999 menade Dahlén att man tog tag i detta. Majoritetspartierna gav stadsarkitekten i uppdrag att skissa på olika möjligheter att exploatera området. I slutet av samma år fanns ett löst förslag framme, med en hörsal för 400 personer, lokaler för högskolan samt ett folk- och högskolebibliotek (Moderaterna 2002-04-16).

Enligt Dahlén blev S minst sagt uppretade över detta, att den borgerliga majoriteten gjort vad inte de lyckades med under fyra år:



En våldsamt debatt började. Vi jobbade på och fick en arkitekttävling... Vi bildade bolag för att driva själva konferensdelen, där Hotell Bogesund var villig att satsa ett antal miljoner. Det behövdes dock en finansiär till, men på grund av käftet i kommunen och bland en del politiska företrädare, så var det ingen som ville satsa, så de var tvungna att lägga det på is ett tag (Moderaterna 2002-04-16).

Dahlén från moderaterna är övertygad om ett kunskaps- och kulturcentrum är helt i takt med de krav som allmänheten önskar sig i framtiden. Därför tror han också att förslaget kommer att ta kraft igen när någon ny tar spets på detta. För Dahlén tror med besvikelse att inte kommunalrådet idag har kraft och mod att driva ärendet vidare för tillfället. Hans förhoppningar ligger på att kultursatsningen dammas av igen efter valet, kanske någon gång nästa år (Moderaterna 2002-04-16).

Splittringen mellan de båda politiska blocken blir tydlig i ovanstående e-post. Moderaterna är övertygade om att kultursatsningen motsvarar ett kommunalt behov även om det påpekas att debatten påverkat hela frågan att ligga nere för en tid framöver.

### *Socialdemokraterna*

Det första svaret som kom in från socialdemokraterna hänvisade mig vidare till Kjell Andersson (Socialdemokraterna 2002-04-12). Mitt nästa e-postmeddelande från en annan partimedlem innehöll ett visat intresse av att jag arbetar med dessa frågor, men budskapet var i sin helhet detsamma. Jag behövde tala med Kjell Andersson. Denne person skulle förmedla min fråga direkt till Andersson (Socialdemokraterna 2002-04-14).

Kjell Andersson skriver i sitt e-post till mig "Jag ska gärna svara på dina frågor, men var vänlig ring mig ... så vet jag lite bättre vad Du egentligen söker svar på" (Socialdemokraterna. 2002-04-15). Eftersom jag valt att inte göra dessa intervjuer via telefon så försökte jag förklara min uppsats närmre i ett nytt e-postmeddelande. Svaret på min fråga kom dock via telefon då Kjell Andersson ringer upp mig för att besvara och diskutera frågan.

Kjell Andersson visar mig ett perspektiv där det finns många argument mot att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Ett grundläggande sådant är att folket i Ulricehamn inte uttryckt något behov av det kulturcentrum som planeras. Andersson påpekar att projektet saknar ett underifrånperspektiv. Det betyder att kultursatsning kan vara dömd att misslyckas då det inte är säkert att ulricehamnarna kan känna sig delaktiga (Socialdemokraterna 2002-04-22).

Andersson anser att det unika järnvägsområdet kan användas till något bättre. Pengarna skulle då kunna gå till att satsa på den kultur som Ulricehamn redan har. Andersson menar att Ulricehamn i dagsläget inte har något brist på varken kultur, eller platser där man kan bedriva kulturverksamheter. Avslutningsvis påpekar Andersson är kommunen inte heller har råd att genomdriva majoritetspartiernas målsättning om ett kunskaps- och kulturcentrum (Socialdemokraterna 2002-04-22).

Socialdemokraternas perspektiv på kultursatsningen skiljer sig markant från majoritetspartiernas. Enligt S är det av avgörande betydelse att politikerna saknar information som klargör att

Ulricehamns invånarna skulle vara intresserade av ett kulturcentrum, likaså är kostnadsfrågan central för S inställning i ärendet.

### *Vänsterpartiet*

Mats Jönsson från vänsterpartiet informerar mig om att min fråga inte gick att ge ett kort svar. Han bifogade därför två dokument hur V agerat i fullmäktige angående kunskaps- och kulturcentrumet i Ulricehamn (Vänsterpartiet 2002-04-18).

Med följande ord reserverade sig Vänsterpartiet från beslutet att aktiebolagsformen skulle användas som ägarstruktur och driftsform för ett kunskaps och kulturcentrum:

Kulturaktiviteter gör det möjligt att spegla samhället, kritiskt ifrågasätta rådande "sanningar" och maktförhållanden. Kulturens fria växt och livskraft är en förutsättning för ett gott samhälle. Därför måste kulturen få stå fri och obunden från ekonomisk styrning av s.k. externa intressenter och privata styrelseproffs (Vänsterpartiet 2001-09-04).

I ett ytterligare uttalande om finansieringen skriver Vänsterpartiet:

...Det är aningslöst emot kommuninvånarna att låta skattemedel ingå i kommersiella kulturprojekt som vi kanske inte vill ha... Dom Kommersiella krafterna i vårt samhälle lägger under sig alltmer av inflytande då det gäller åsiktspridning och åsiktsbildning. Det är ett hot mot mångfalden och demokratin när det borgerliga tankemonopolet, i kraft av sin ekonomiska dominans, tvingar folkrörelserna på ideologisk defensiv (Vänsterpartiet 2001).

Ett av de dokument som Jönsson skickade till mig avslutades med en dikt av Carl Scharnberg:

Kultur är inte ett tempel  
Med nya gudar vart år.  
Kultur är den samlade summan  
Av allt som vi genomgår  
(Vänsterpartiet 2001).

Enligt vänsterpartiet handlar den negativa syn på ett kunskaps- och kulturcentrum i första hand om kostnaderna och de eventuella finansieringsmetoderna. Men ett argument som också uttrycks ovan är att man inte vet om kommuninvånarna själva vill ha ett kulturcentrum eller inte (Vänsterpartiet 2001). Jan-Olof Sundh (V) uttrycker samma argument som ovan, men tillägger även "I dagsläget finns det ingen ekonomi i att bygga ett luftslott..."(Vänsterpartiet 2002-04-24).

Tydligt ser man att en viktig faktor för vänsterpartiets åsikt i debatten består av finansieringsproblematiken. Enligt V går det inte ihop att kulturen måste stå fri och obunden samtidigt som majoritetspartierna diskuterat att blanda in privata intressen i finansieringen.

## 8. Analys och resultat

Både de positiva och de negativa till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn har genom den andra gruppens ifrågasättande kommit att legitimera sin åsikter, med andra ord har de förklarat och försvarat sina uppfattningar. Detta kan förklaras av Peter Bergers legetimeringsteori som innebär just att när våra föreställningar och åsikter som vi håller som självklara ifrågasätts uppstår ett behov av legitimering. Funktionen av legitimeringen är att reducera tvivel och skapa trovärdighet.

Nedan redovisar jag de argument och motiveringar som jag kommit i kontakt med. Argumenten kan ha nämnts i flera sammanhang i materialet men jag redovisar dem bara en gång i texten nedan.

### *Argument och motiveringar för...*

1. Ulricehamns befolkning har under lång tid saknat en stor hörsal
2. Det finns ett behov av ett nytt bibliotek
3. Behov av en konsthall
4. Ett kunskaps- och kulturcentrum kan användas för många olika evenemang
5. Det underlättar om kulturaktiviteter samlas under samma tak
6. Evenemang ska ges till ungdomarna
7. Alla bör ha tillgång till kulturupplevelser
8. Göra något åt Ulricehamns låga utbildningsnivå
9. Invånare kommer få möjlighet att studera ett större utbud högskolekurser i Ulricehamn
10. Ungdomar kommer att flytta tillbaka till Ulricehamn senare i livet
11. Företagen blir lockade att flytta till Ulricehamn vilket kommer öka tillgången på jobb
12. Öka intäkterna
13. Större inflyttning
14. Byggnaden kommer att koppla sjön närmre staden
15. Ulricehamn kommer att bli en bättre stad att leva, bo och verka i
16. Satsningen skapar en framtidstro hos kommunens invånare och näringsliv
17. Bryta trenden att människor och företag flyttar från kommunen
18. Positiv utveckling för kommunen
19. Det är ett gemensamt ansvar för invånare i Ulricehamn att ingjuta bl.a. näringsliv, föreningar, kultur och ungdomar den framtidstro och optimism som ett kunskaps- och kulturcentrum kan medföra
20. Visa omvärlden att Ulricehamn är på väg framåt
21. Visa omvärlden att Ulricehamn vågar att satsa
22. Det finns ett påtagligt stöd för kultursatsningen
23. Majoriteten av partierna är för förslaget
24. Det är svårt att finna motförslag
25. Satsningar på vård och omsorg innebär inte att man inte bör satsa på kultur också
26. Alternativ till projektet innebär lokaler som är avsedda för affärsverksamhet

Sanningshalten i argumenten är inte intressanta. Det fascinerande är att argumenten och motiveringarna för och emot ett kunskaps- och kulturcentrum pekar på människors skiftande syn på kultur och på vad kultur kan medföra. När jag ser närmre på argumenten ovan finner jag fyra specifika huvudtendenser på vad för-argumenten handlar om:

- De första 7 argumenten (1-7) handlar om innehållet i byggnaden. Vad man tidigare saknat och i tankar om innehållet som skall bli i det nya utrymmet.
- Nästkommande 2 argument (8-9) handlar om att höja Ulricehamns utbildnings- och kompetensnivå.
- Kommande tolv argument (10-21) är närliggande till tanken om utbildning men på en metanivå. Dessa tolv argument inrymmer en tro på att ett kunskaps- och kulturcentrum kan leda till utveckling och kommunal identitetsskapande.
- De fem sista för-argumenten (22-26) berättar egentligen bara att det finns ingen anledning till att inte bygga ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamns kommun.

Bakom de argument och motiveringar som är positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn finns folkpartiet, miljöpartiet, kristdemokraterna, centern och moderaterna. Men socialdemokraterna liksom vänsterpartiet har ett annat synsätt angående kultursatsningen och deras argument redovisas i listan nedan:

#### *Argument och motiveringar mot...*

1. Översiktsplan och detaljplan bör fastställas innan förslaget ska behandlas
2. En tidigare motion från september 1999 om Strandpromenaden och Järnvägsområdet ska behandlas samordnat och likvärdigt med det nu aktuella förslaget
3. Förslaget bör behandlas i budgetsammanhang och tas in i investeringsplanerna innan det beslutas och genomförs
4. Ett kunskap- och kulturcentrum kostar mycket pengar
5. Det är i dagsläget onödigt att ägna tid åt beslut som rör ett kunskap- och kulturcentrum
6. Beslutsunderlaget innehåller ofullständigheter och direkta felaktigheter
7. Bristande information i hanteringen av frågan
8. Tiden som var för att fatta beslut var alldeles för kort för att hinna sätta sig in i materialet
9. Kostnaden kommer att få följder under en lång rad av år
10. Satsningen får konsekvenser för kommunens verksamheter
11. Vinsten uteblir
12. Ulricehamns kommun och främst skattebetalarna får betala den stora smällen
13. Hittills har satsningarna på kultur enbart varit måttliga
14. Det finns pengar till en byggnad men inte till något kulturellt innehåll
15. Pengarna borde gå till föreningarna och att utveckla det kommunen redan har
16. Kostnaden för ett kunskaps- och kulturcentrum drabbar vård, omsorg och skola
17. Ingen av de kommunala förvaltningarna har uttryckt behovet om ett kunskaps- och kulturcentrum
18. Skandalös handläggning av ärendet

Bland motargumenten ser jag två stora huvudinriktningar när jag undersöker vad argumenten egentligen handlar om:

- De första 8 argumenten (1-8) handlar om bristande eller ofullständig information.
- Lika många av de följande argumenten (9-16) har sin tyngdpunkt i kostnaden för projektet och de eventuella konsekvenser kostnaderna kommer att få för kommunen.

Eftersom olika argument funnits olika mycket i det material jag behandlat får jag inte någon helt proportionerlig bild av argumentblocken. Men ser man till de argument och motiveringar som finns nämnda ovan så kan man rent generellt påpeka att de störst uppfattade hindren mot ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn tycks vara informationsbrist och kostnadsfrågan. Det 17:e argumentet att kommunala förvaltningar inte öppet uttryckt något behov av ett kunskaps-

och kulturcentrum kan också tydas som en form av informationsbrist. Det 18:e argumentet är säkerligen ett resultat av den heta debatten samtidigt som det refererar tillbaka till tidigare argument om den uppfattade informationsbristen och finansieringsproblematiken.

En av mina frågeställningar i uppsatsens inledningskapitel undrade i vilken mån statliga, regionala och kommunala kulturstrategier fungerade som riktlinjer och direktiv för kommunpolitikerna i Ulricehamn? De argument och motiveringar jag funnit angående ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn har inte innehållit några hänvisningar eller åberopanden till kulturstrategierna. Ex. framgår tydligt i Ulricehamns kulturstrategi en framtidsvision som inkluderar det aktuella kulturcentrumet, vilket i sig motsätter att S och V röstade emot kultursatsningen redan innan finansieringsproblematiken blivit ett faktum. Men inte heller majoritetspartierna söker öppet stöd i kulturstrategierna utifrån det material som jag undersökt. Mitt resultat pekar på att statliga, regionala och kommunala kulturstrategier är av ringa betydelse i en kommunal kulturdebatt i Ulricehamn.

När man ser resultatet av de högst skiftande inställningarna som finns för och emot ett kulturcentrum i Ulricehamn är det inte lätt att tro att alla argument hänvisar till samma kultursatsning. Innebär verkligen kultur samma sak för alla partier? Eller som frågan står formulerad i inledningskapitlet ”Vilken kultursyn speglas i Ulricehamns kommunala kulturpolitik?”

Som jag redovisat ovan framgick av analysen att det fanns tre specifika huvudtendenser på förargumenten för ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Dels betonade **innehållet** som skulle finnas i den nya byggnaden, sådant man tidigare saknat, och nöjet med att det nu skulle finnas tillgängligt. Dels underströks **utbildningsnivån** som skulle höjas till följd av att ett kunskaps- och kulturcentrum skulle tillföra Ulricehamn en högre kompetensnivå och mera utbildningsmöjligheter. Slutligen framhölls även en tro på att ett kunskaps- och kulturcentrum kunde leda till utveckling och kommunal **identitetsskapande**.

Av analysen syntes även två stora huvudinriktningar som uppkommit mot ett kunskaps- och kulturcentrum. Det ena var **kostnadsfrågan**, den totala kostnaden för projektet och de eventuella konsekvenser detta skulle kunna få för kommunen. Det andra handlade om **informationsbrist**, att informationen kring beslutet var bristande och ofullständigt.

Mina resultaten tyder på skiftande kultursyner bland Ulricehamns kommunpolitiker. Utifrån mitt material identifierar jag tre kultursyner som jag anser färgat av sig på resultatet. Jag kallade dem: Kultur som nöje, Kultur som identitet och Kultur som bildning. Dessa tre matchar de ledande argumenten som finns för ett kunskaps- och kulturcentrum, men även motargumenten går att kategorisera in under dem vilket jag återkommer till i kapitel 8.1.

Kultur som nöje, Kultur som identitet och Kultur som bildning är i sig inte helt nya kultursyner. Att se en koppling mellan kultur och (nationell) identitet förekom redan på 1600-talet. På 1930-talet betonades kulturens betydelse för bildning och kultur som nöje blev inte minst ett faktum på 1950-talet då populärkulturen gjorde entré i kulturbegreppets historia. Vad som däremot är nytt för min undersökning är att se dessa kultursyner stå sida vid sida i modern lokal kulturpolitik. Jag ska här presentera dem närmre:

## 8.1. Kultur som nöje

Statens kulturråd menade att alla människor ska ha möjlighet att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande. Detta kan tolkas som att alla människor ska kunna ha kultur som en egen fritidssysselsättning. Kultur ses då som en form av underhållning. Ett nöje för den som är intresserad av konst, litteratur, musik osv. Det finns många för-argument som kan tänkas böttna i denna kultursyn, ”ungdomarna skall få evenemang” och ”kultur och nöje kanske kunde locka företagarna också”. Enligt regionsfullmäktige i Västra Götaland hör kultur och turism också nära samman. Många av de stora turistattraktionerna hör till kultursfären, antingen det handlar om ett uråldrig kulturarv eller ett operahus.

Inom denna syn anas också övervägande del av mot-argumenten, exempelvis ”Pengarna borde gå till föreningarna och att utveckla det kommunen redan har” och ”Kostnaden för ett kunskaps- och kulturcentrum drabbar vård, omsorg och skola”. Dessa motargument kan eventuellt härledas till det gamla mottot ”Nytta går före nöje”.

Även i intervjuerna ser man denna kultursyn ta plats. Två målsättningar som framkom hos miljöpartiet var vikten av att skapa en kreativ fritid och att satsa på kommuninvånarnas trivsel. Dessa positiva riktlinjer kan också hänvisas till att se kulturområdet som en fritidssysselsättning för de som är intresserade.

Att kultur bidrar med att ge upplevelser är en av de ståndpunkter som uttrycks i Ulricehamns kommunala kulturstrategi. Detta kan tolkas som att kultur skänker evenemang, underhållning och roligheter vilket i sig också faller in under denna kultursyn av kultur som nöje.

Om någon enbart skulle se på kultur utifrån denna syn vore det inte alltid till det bästa. Det står i den kulturpolitiska strategin för Västra Götaland att kulturpolitiken ofta är undervärderad eftersom kulturen framställs som lyx, ett sätt att främja vuxnas tidsfördriv. Enligt regionfullmäktige i Västra Götaland är ”kultur som nöje / lyx” en helt felaktig syn som saknar relevans. Dessutom ger synen på kultur negativa konsekvenser för kulturpolitiken då detta blir ett område som lågprioriteras.

## 8.2. Kultur som identitet

Den kultursyn som jag kallar ”kultur som identitet” finns såväl i för-argumenten som i kulturstrategier från statlig, regional och kommunalt håll. I insändaren redogjorde författarna för den identitet som Ulricehamns kommun har idag och de positiva argumenten för ett kunskaps- och kulturcentrum beskriver den framtida kommunala identitet som man önskar att Ulricehamn utvecklas mot. Politikerna talar då om framtidstro och optimism som ett resultat på investeringar i kulturen och att Ulricehamn då får en identitet som en attraktiv stad för såväl folk som för företag.

Statens kulturråd talade om en kulturell mångfald och ett rikt kulturliv som skulle främjas i hela landet. Områden, kommuner och regioner ska således, liksom Holstebro, ha möjlighet att skapa sig en mer kulturinriktad identitet.

Under beteckningen ”kultur som identitet” så får även kulturarvet en stor betydelse. Enligt Statens kulturråd omfattar kulturarvet den fysiska miljön, liksom de konstnärliga uttrycksformerna och språket. Staten har tillsammans med bl.a. kommunerna ett ansvar för att spåren efter tidigare generationer inte försvinner. Statens kulturråd hävdade nämligen att kulturarvet bidrar till människors identitet och trygghet, och detta gäller i högsta grad barn och unga vars öppenhet inför intryck från olika delar av världen stärks om de äger en egen historisk identitet. Det gäller också dem med flykting- och invandrarbakgrund som ska bära med sig sitt eget kulturarv och infoga det i sina liv i Sverige.

I kulturpolitisk strategi för Västra Götaland framgår även att kultur spelar en mycket viktig roll för medborgarnas personliga utveckling, gemenskap och identitetsskapande. På så sätt fick kulturen en betydande roll för regionens utveckling och blev också en sammanlänkande kraft i möten mellan regiondelar, folkgrupper och individer.

Även i kulturstrategin från Ulricehamn betonas att kulturella värden stärker människors identitet och trygghet samt utvecklar människors självkänsla, kreativitet och eget skapande. Skönlitteratur, film och teater sägs också hjälpa människan att förstå sig själv och på det sättet bidra till att forma en egen identitet.

### **8.3. Kultur som bildning**

Mitt undersökningsmaterial likväl som kulturstrategierna och tidigare forskning visar att kultur och bildning står varandra nära. Statens kulturråd visar exempelvis att målet att motverka kommersialismens negativa biverkningar osv. handlar om att få ett större utbud av kvalité och därigenom skapa en mer bildad människa.

Utbildning står nära kulturen också bland annat genom den gemensamma kopplingen biblioteket. Exempelvis hävdade Statens kulturråd att en verklig yttrandefrihet kräver att alla har tillgång till ett språk, till kunskaper och till information. Enligt Statens kulturråd vill man också med kulturpolitiken att samverka med bl.a. folkbildning utvecklas och att erfarenhetsutbyte mellan professionella och amatörer bör stimuleras.

Enligt Statens kulturråd är det både utbildningspolitiken och kulturpolitiken som har ansvar för bildningen. Den sjätte kulturpolitiska målsättningen innebär därför att främja bildningssträvanden. Bildningssträvanden sägs vara en av hörnstenarna i kulturpolitiken vid sidan av konstarnas, mediernas och kulturarvet. Men bildning menades då en uppsättning kunskaper, värderingar, normer och ideal.

Statens kulturråd vill att kulturpolitiken skall uppmuntra människor att skaffa sig nya kunskaper och erfarenheter utöver det som krävs för deras yrkesroller. En utbildnings mål är ofta bestämda och begränsade till den specifika yrkeskompetensen, men bildning antas ge en orientering i tillvaron. Bildning kräver mångsidighet och allmänbildning och exempelvis innebär ett intensivare kulturutbyte att man då vidgar möjligheterna till kulturell förnyelse, men bildningsmålet i stort hänger samman med en demokratisk grundsyn.

Även i kulturpolitisk strategi för Västra Götaland framgår att kulturen bidrar till en kreativ miljö, en öppen syn på vad som är möjligt och tänkbart liksom till att många viktiga möten äger rum. Kulturen sägs öka kompetensutvecklingen för det livslånga lärandet. Det finns också en

uppfattning i kulturstrategin för Västra Götaland att det var inom denna sektor av utbildning, kultur och media som framtidens arbeten skapades.

I kulturstrategin från Ulricehamn är kultur och bildning också närliggande begrepp. Man menar att kultur skapar empati, engagemang och kunskap. Genom kunskap så utvecklas människor. Utvecklingen i sin tur ger människor tillfredsställelse och frihet. Dessutom betonas liksom hos Statens kulturråd att kulturen värnar om fri åsiktsbildning, om yttrandefrihet och om demokrati.

Kulturen får enligt kulturstrategin i Ulricehamn en särskilt bildande uppgift för barn och ungdomar. Kultur fyller då nämligen en viktig pedagogisk och i viss mån uppfostrande funktion samtidigt som den innebär en bra motvikt till det kommersiella utbudet.

#### **8.4. Resultat utifrån kunskapssociologisk teori**

Kunskapssociologen Alfred Schutz framhävde att vår kunskap är intressestyrd och att våra kunskaper bestämmer våra verklighetskonstruktioner. De politiska partiernas varierande argument för och emot kultursatsningen bottenar med stor säkerhet i kommunpolitikernas individuella intressen, kunskaper och verklighetsuppfattningar. Då var informants kunskap är styrd av hans eller hennes intressen finns också belägg att tro att många kommunpolitiker i första hand bara tar till sig de argument och motiveringar som redan ligger i linje med deras tidigare åsikter.

Inom kunskapssociologin försöker man dra en linje från tanken till tänkaren till hans sociala värld. Med andra ord går det att söka ett band mellan argumenten, kommunpolitikern och hans sociala värld. För mig är det inte av betydelse vilka argument som är mest riktiga, det enda jag kan konstatera är att argumenten är sanna och riktiga för den specifika informanten.

Genom debatten har många kommunpolitiker fått sin ståndpunkt om kulturcentrumet ifrågasatt av de som är av motsatt uppfattning. Liksom Peter Berger menar i sin legitimeringsteori skapades här situationer där politikerna fick lägga fram argument och motiveringar för att hävda, förklara och försvara sin åsikt. Funktionen som partipolitiker försökt att uppnå genom legitimeringen är att reducera tvivel och skapa trovärdighet. Om inte meningsskillnaderna blivit ett faktum är det svårt att veta om de argument och motiveringar jag studerat någonsin skulle kommit fram eller ens uttryckts. Men genom att ståndpunkten ifrågasattes och motsades skapades från båda sidor ett behov att legitimera sin åsikt.

Clifford Geertz tanke om en *modell av* och en *modell för* stämmer bra överens på den insändare som majoritetspartierna skrev den 8 januari 2002. Först beskrivs hur Ulricehamn ser ut idag (modell av): Hur mycket människor som flyttar ifrån Ulricehamn, och vad Ulricehamn förlorar för intäkter på grund av detta. Näringslivet som söker sig till mer framtidsinriktade kommuner och Ulricehamns låga utbildningsnivå när det gäller eftergymnasiala studier. Därefter beskrivs hur det borde vara (modell för): Näringsliv, föreningar, kultur och ungdomar skall ha en framtidstro och en optimism som ska göra andra uppmärksamma på att här händer det något att Ulricehamn är kommun som är på väg framåt och vågar satsa. "Modell av" banar alltså väg för "modell för". Dessa begrepp av Geertz fångar in logiken i konstruerandet av en världsbild där i detta fall kommunalpolitikernas syn på hur staden Ulricehamn är idag också påverkar deras bild på hur det bör vara i framtiden.



Ulricehamns styrande partipolitiker tycks vara medvetna om den objektivering som Berger och Luckmann talade om, dvs att samhället är en mänsklig produkt. Särskilt de som är positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum lyfter fram människans makt att påverka sitt samhälle, exempelvis menade politikerna att det är människornas ansvar att bryta trenden att invånarantalet minskar och istället skapa ett samhälle som är attraktivt för såväl folk som för företag.

## 9. Diskussion

Man kan fråga hur det kommer sig att många av argumenten mot ett kunskaps- och kulturcentrum hänger samman med bristande information samtidigt som nej-sidan inte vill delta i styrgruppen som är de som sitter inne informationen. Stora delar av informationsproblematiken skulle enkelt kunna lösas genom att socialdemokraterna ingick i styrelsegruppen eller om styrelsegruppen i högre grad rapporterade information till socialdemokraterna.

Det har varit intressant att i chatten se på de skillnader som finns mellan de politiska partiernas åsikter och att se närmre på om betoningen av enskilda argument skiljer sig från parti till parti.

Folkpartiets Perallan Orrbeck framhöll:

- vad Ulricehamn i dagsläget saknade som skulle komma att tillföras med den nya byggnaden: ett nytt bibliotek, en hörsal, ny konsthall osv.
- vikten i att satsa på ungdomarna
- att centrumet skulle bli en kulturell mötesplats som kopplade staden till sjön.
- att det inte finns några problem med de lokaler som för en tid skulle bli tomma
- att Ulricehamn skulle utvecklas till en bättre stad att bo, leva och verka i.

Eva Udd från miljöpartiet var liksom Orrbeck en av chattens stora entusiaster för det nya kulturprojektet. Hennes argument grundade sig i:

- Ulricehamns framtida utveckling: att bl.a. bryta trenden med större utflyttning än inflyttning.
- Att dans, replokaler och övriga evenemang ska riktas till ungdomar
- Att öka tillgången till jobb, genom att locka folk och företag till Ulricehamn
- Att öka möjligheten att utbilda Ulricehamns invånare med ett ex. större utbud högskolekurser
- Att samla musik, konst och bibliotek på ett ställe

Bengt Johansson från centern betonade:

- Att centrumet skulle vara till för alla åldersgrupper
- Att det skulle kunna användas för många olika sorters evenemang
- Att man inte behövde oroa sig över den negativa kritik som kommit

Kristdemokraternas Ingvar Kärrsmyr föreslog inte själv så många fördelar med ett kunskaps- och kulturcentrum utan mötte hellre eventuell kritik. Han visade ett stort intresse av att få reda på allmänhetens åsikter om kultursatsningen. Han största argument under chatten var:

- Att man skulle fortsätta satsa på vård och omsorg, men att detta inte utgjorde något hinder för att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum

Moderaternas representant Inga Britt Claesson var liksom Kärrsmyr från Kristdemokraterna en aktiv "lyssnare" på chatten. Hon ville gärna höra allmänhetens frågor och åsikter om projektet. Hon påpekade själv inga direkta argument för ett kunskaps- och kulturcentrum förutom:

- Att det inte är något problem med de lokaler som för en tid kommer att bli tomma. Lokalerna är dessutom egentligen till för affärsverksamhet, och inte kultur.
- Att det kommer fortfarande finnas plats på det s.k. järnvägsområdet för andra aktiviteter

Folkpartiet tycks alltså vilja se till det bästa för de invånare som idag bor i Ulricehamn, medan miljöpartiet i större grad talar om det bästa för Ulricehamns framtida utveckling. Centern tycktes

i chatten vilja övertyga alla människor att bli positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum genom att tala i breda termer (att byggnaden ska vara till för alla och kan användas till väldigt mycket). Kristdemokraterna och moderaterna ville i första hand lyssna på allmänheten snarare än att ge egna argument för bygget. Man ska dock inte glömma att i chatten kan det också vara så att en senare talare inte vill upprepa samma argument som föregående redan har sagt. Men mitt material från intervjuerna talar för att ovanstående formuleringar håller en viss sanningshalt.

Redan i den insändare jag studerat kunde man ana en eventuell splittring då centern inte stod med bland författarna. Denna misstanke visade sig felaktig då centerpartiets representant Roland Karlsson förklarade i ett senare e-post om Centerns dåvarande positiva ambition om ett framtida kunskaps- och kulturcentrum. Jag har dock tidigare fått beskedet att det inom partiet diskuterades livligt i detta ämne. Samt att centern hittills arbetat för den målsättning som beslutades i och med att detaljplanen fastlades år 1997. Men att partiet inte är låst vid tanken på ett kunskaps- och kulturcentrum utan har också blivit öppen för andra tänkbara förslag. Är det då så att centerns tidigare positiva åsikt har börjat att svikta? Karlsson gav svaret själv då han hänvisade till ett beslut om att kommunens ekonomi inte fick äventyras.

En av dem som inte sviktat i sin positiva inställning för kultursatsningen är Per-Allan Orrbeck från folkpartiet. Folkpartiet tillsammans med Mp, M och Kd står fortfarande bakom ett kulturcentrum. Detta trots att ärendet, som Lars Dahlén (M) antydde, ligger på is åtminstone fram till valet. Då Per-Allan Orrbeck (Fp) är den ledande eldsjälens bakom ett kunskaps- och kulturcentrum så tror jag hans motsvarighet för den motsatta åsikten finns hos socialdemokraten Kjell Andersson. Mitt personliga intryck är att så väl Orrbeck som Andersson är ledare i den mån att de är väl insatta i ämnet och att deras ord väger tungt, men framförallt att de representerar en stor mängd människor.

Tyder då den negativa inställningen mot ett kunskaps- och kulturcentrum på en låg kulturpolitisk ambitionsnivå? Svar: Nej inte nödvändigtvis. Vänsterpartiet uppvisar en starkt intresse av kulturområdet. Socialdemokraterna har heller inget generellt emot att satsa på kulturen. Men S vill att behovet av ytterligare investeringar på kulturområdet först måste skapas och uttryckas av Ulricehamns invånare. Detta för att allmänheten ska kunna känna sig delaktig.

Jag har lite svårt att hitta en historisk politisk grund i motståndet mot ett kunskaps- och kulturcentrum. År 1974 när de första kulturpolitiska målen utformades, var Sverige vänsterstyrt. År 1996 skrev man om målen, men fortfarande grundades sig målen i de som antogs 1974. I Ulricehamns kommun har de positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum de statliga kulturpolitiska målen som ett underlag för satsningen. Så varför är då socialdemokraterna och vänsterpartiet emot förslaget? Utan att fördjupa sig i partiernas utveckling och partipolitikens individuella åsikter så tycker man kultursatsningen i Ulricehamn borde falla S och V i smaken. Utifrån denna iakttagelse kan jag instämma med Jill Onsér-Franséns forskning som uppmärksammat att de statliga kulturpolitiska direktiven spelar en mindre roll. Likaså tror jag att de riktlinjer som ges från kommunal och regional kulturstrategi har föga framgång i Ulricehamns kommun. Troligtvis är det så som Onsér-Franzén hävdar att partipolitiker drivs av de egna intressen och erfarenheter som fått dem att engagera sig i ett visst parti. Där handlar de och tänker utifrån sin egen totala livssituation. En annan förklaring till varför partipolitikerna i Ulricehamn har så skiftande meningar om kultursatsningen är som också Onsér-Franzén observerat, nämligen att politikerna har skilda åsikter om vad som respektive är och inte är kultur. Att vinna gehör för den innebörd den egna gruppen tillskriver ordet utgör en viktig del av den kulturpolitiska kampen. De kultursyner jag funnit bland de argument jag studerat är kultur

som nöje, kultur som identitet och kultur som bildning vilka jag har förklarat närmre i föregående kapitel.

Statens kulturråd tar upp risken att kulturpolitik kan komma att bli ett lågprioriterat område. Jag frågar mig om detta kan ha något samband med att kulturområdet i flera kommuner hamnat under kultur- och fritidsnämnden. Jag anar att många människor associerar kultur- och fritidsnämnden med rena fritidssysselsättningar och nöjen. Det finns många nackdelar i att se kultur som enbart ett nöje. Det låter nämligen omoraliskt att göra en stor ekonomisk satsning på ett nöje när pengarna istället kunde gå till exempelvis vård och omsorg. Kultur bör också ses i sitt samband med bildningshöjande och identitetsskapande för att kunna få en mer rättvis bild.

Jag tror att kultur också kan få ett underprioriterat läge eftersom kulturen ibland kan förknippas med det gamla ”finkultur-begreppet”. Den så kallade finkulturen var en kostnadsfråga för hela allmänheten men samtidigt bara en angelägenhet för fåtalet människor. Idag är kulturen till för alla. Kultur är inte bara operor, teater och konstinstitutioner. Kultur innebär alltifrån folkbiblioteken till lokala pop- och rockgrupper och biografier. Det är åtminstone min åsikt att kulturen skall möta människor där de befinner sig. Mangset menade dock att man fortfarande på vissa håll kunde se någon vinnare och någon förlorare i kampen om tillgång till ett kulturutbud (2001, s. 166). Det är viktigt att kulturpolitiken satsar på att göra kulturen tillgänglig för alla människor och det är därför mycket positivt att många politiker i Ulricehamn påpekar att kultursatsningen i Ulricehamn ska bli en tillgång till alla, oavsett ekonomiska villkor, yrke, nationalitet, utbildning, ålder, kön eller hälsa.

Jag frågar mig varför det råder en så stor debatt om ekonomiska satsningar på kultur som ändå är till för alla människor samtidigt som man i flertalet kommuner i hela Sverige inte tycks ha några större argumentationer vid uppförande av exempelvis G3-nätet<sup>1</sup>. Kostnaderna för en sådan teknisk satsning är mycket högre, konsekvenser för miljö och människor är okända och resultatet är till för en mycket liten troligtvis redan prioriterad grupp av Sveriges befolkning. Detta är en parentes i min undersökning men jag ville ändå jämföra med detta för att peka på kulturens avskilda ställning i samhället.

Huruvida ja-sidans förhoppningar angående konsekvenserna av ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn är realistiska eller utopiska har aldrig varit min avsikt att svara på. Men exempelvis Skot-Hansens forskning har visat att kultur kan vara en avgörande faktor för en regions utveckling. För att kulturpolitiken skall kunna lyckas med sådan genomslagskraft som det gjorde i Holstebro har Skot-Hansen visat att det krävdes professionell ledning, professionellt omdöme, långsiktighet, planmässighet. Det krävdes en kulturpolitik som inte var isolerad i samhället och det krävdes personligt engagemang. Detta väcker genast frågan om alla städer och framförallt Ulricehamn också kan följa Holstebro-modellen om en offensiv kulturpolitik och vinna samma fördelar som Holstebro gjorde. För att svara på detta krävs troligtvis ytterligare forskning om kultur och regional utveckling. Men det är klarlagt att ökat utbud kan så småningom skapa sin egen efterfrågan.

Kultur och regional utveckling är något som intresserar mig. Trots att vänsterpartiet i Ulricehamn reagerar starkt mot ett vinstintresse i kulturområdet tror jag samtidigt att kulturen

---

<sup>1</sup> G3-nätet står för det s.k. tredje generationens mobiltelefoni. Det innebär att sändare (ibland master med 60-90 meters höjd) ska resas med 3 – 7 km mellanrum över större delar av Sverige. Sändarna omges av elektromagnetiska fält och ger konstant ifrån sig digitala signaler. Produkten 3G handlar i första hand om en ny typ av mobiltelefon med en mer utvecklad möjlighet till Internetuppkoppling.

skulle få en högre prioritet bland politiker i allmänhet om man kunde bevisa ett samband mellan kommunala kulturella investeringar och ökande intäkter. Skot-Hansen ville inte tala om huruvida kulturinvesteringarna i Holstebro kunde betala sig ekonomiskt eller inte eftersom hon ansåg att kultur inte skulle ses som en kortsiktig ekonomisk investering, vilket jag fullständigt håller med om. Däremot tror jag dock att pengar vore en attraktiv lockelse för att få fram mer kraftansträngningar inom kulturområdet. Än så länge kan man troligtvis inte bevisa att kultur och ekonomiska vinster hänger samman. Det bästa vore om kultur fick vara ett område uppskattat för sin betydelse för stadens image och befolkningens identitetsskapande och kompetens, oavsett om det går att tjäna pengar på den eller inte.

I Ulricehamn önskar man bryta trenden att folk och företag flyttar. En anledning till att kultur kan vara en betydande faktor för kommunal och regional utveckling är troligtvis att stora långsiktiga kultursatsningar skapar uppmärksamhet i media. Genom att associeras med kultursatsningar skapas en ny identitet kring kommunen eller regionen. Detta lockar folk och folk i sin tur lockar företag.

Bibliotek och lokal kulturpolitik tycks ofta vara beroende av varandra. Å ena sidan är biblioteken i behov av de ekonomiska anslag och insatser som stiftas av den lokala kulturpolitiken. Å andra sidan utgör biblioteken i många kommuner en bas för lokal kulturpolitik. En bas som, enligt Nilsson (1981), många gånger är avgörande för det kulturpolitiska arbetets inriktning och utveckling.

Nilsson menade att man inte skall glömma att det trots allt är i den lokala miljön som de kulturella resurserna utnyttjas. Kulturpolitiken får därför en unik ställning i kommunen och borde därför inte lågprioriteras.

Vad jag kallade "Kultur som bildning" syns också tydligt i tidigare forskning så som Trondmans. Exempelvis menade Mats Trondman att kultur, i form av estetiska verksamheter, tilldelas stor betydelse för barns och ungdomars emotionella och intellektuella utveckling. Höglund och Persson talade om bibliotekens roll för kunskapsspridning och därigenom även en roll för en orts allmänna attraktionskraft. Som detta och inte minst Holstebro-modellen pekar på kan man därför klargöra att kulturen och i synnerhet biblioteken har en tydlig koppling till regional utveckling.

Mitt begrepp "Kultur som identitet" är inte främmande i tidigare forskning. Trépagny visade att både i Sverige och internationellt går man mot uppfattningen att kulturen inte bara är nyttig rent instrumentellt utan också har en stor betydelse för utveckling. Kulturen har ett eget värde för att den ger mening åt vår tillvaro och en förankring i vår identitet. Varför är det så viktigt med personlig och regional identitet? Jo, jag tror att grundläggande identitet ofta kan vara en förutsättning för välbefinnande, hälsa och positiv utveckling.

Varifrån kommer då inställningen för eller emot mot en större kultursatsning i Ulricehamn? Onsér-Franzés undersökning klargjorde betydelsen av de rent praktiska omständigheterna. Arrangemang som bryter mot människors vanor har ofta föga framgång. Detta har stor betydelse för politikernas uppfattning om huruvida man skall öka satsningen på kulturen eller inte, eftersom åsikterna och argumenten påverkas av politikernas egna vanor att ta del av kulturutbudet. Om politikerna i Ulricehamn inte själva har för vana att delta i de kulturaktiviteter som ska erbjudas i det nya kunskaps- och kulturcentrumet är alltså risken större att de blir negativa till satsningen. Samtidigt så har de politiker som har för vana att besöka kulturaktiviteter en större utgångspunkt till att bli positiva till investeringen. Att vänstern i Ulricehamn är negativa till ett kunskaps- och

kulturcentrum har dock genom intervjun visat sig inte ha något samband med ett lågt kulturintresse. Parallellen mellan politisk tillhörighet och kulturintresse tycker jag är intressant och jag skulle gärna fördjupa mig vidare i den i framtiden.

Jag vill också jämföra mina resultat med Magnus Mörcks begrepp Traditionalister, Relativister och Folkbildningsaktivister så som de beskrivs av Onser-Franzén. De partier som i Ulricehamn är positiva till ett kunskaps- och kulturcentrum skulle då tillhöra gruppen *traditionalister* och gruppen *relativister*. Båda människogrupper sägs vara av borgerlig tillhörighet och bakgrund, men skiljs åt på sin placering i den idag allt bredare skalan av medelklass. Enligt Mörck präglas synen på kultur hos traditionalisterna att det egna förhållningssättet är det riktiga och det normala, något som gäller eller bör gälla för alla. Relativisterna är i större utsträckning medvetna om att inte alla delar deras kultursyn men är ändå övertygade om att ifall människor i större utsträckning gjorde det så skulle kulturpolitiken inte längre vara ett problem. Huruvida detta är den kultursyn som delas av de positiva partierna i Ulricehamn är inget jag fått bekräftat. Min uppfattning är snarare att alla partier oavsett inställning till kultur skulle uppfatta att kulturpolitik och all annan politik vore enklare om människor i allmänheten delade deras uppfattning. Mörcks tredje grupp *folkbildningsaktivisterna* skulle enligt min undersökning bestå av de negativa till ett kunskaps- och kulturcentrum, nämligen socialdemokraterna och vänsterpartiet. Enligt Mörck finns deras poängtering i att ge alla människor tillgång till det kulturutbud som faktiskt alla är med och betalar för. Men eftersom ett av de stora argumenten för att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum handlar just om att ge alla tillgång till kultur kan jag bara instämma med Mörck i att det finns en stark vilja hos folkbildningsaktivisterna att betona att alla är med och betalar, dvs ”skattebetalarna tar smällen”.

Nu när jag har undersökt argumenten till ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn tycker jag också att det vore intressant att studera liknande projekt i övriga Sverige av exempelvis kulturcentrum, konserthus och andra stora kulturinvesteringar. Har debatten varit densamma? Och har resultatet motsvarat förväntningarna?

Huruvida ett kunskaps- och kulturcentrum någon gång i framtiden kommer att finnas på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamn har blivit mycket ovisst. Splittringen mellan partiblocken har visat sig inte bara handla om en stor ekonomisk kultursatsning, utan också om en grundläggande ståndpunkt vad kultur är och innebär. Inom kunskapssociologisk teori finns en utgångspunkt att vår kunskap är intressestyrd. Frågan är vilket politiskt intresse med dess tillhörande kunskap som kommer att vinna debatten. Oavsett utgång är min förhoppning att Ulricehamns kommunalpolitiker kan enas och gå vidare.

## 10. Sammanfattning

Sedan lång tid tillbaka hade Ulricehamns kommun för avsikt att ge det så kallade järnvägsområdet en ny användning. De tidigare järnvägsspåren var nedlagda och kommunen disponerade marken som en resurs för stadens utveckling. Järnvägsområdets läge var unikt med sin närhet både till innerstaden och till sjön Åsunden. Den 13 april 2000 beslutade majoritetspartierna att ett kunskaps- och kulturcentrum skulle uppföras på platsen. Den bärande idén var att skapa en kulturell mötesplats som med sitt verksamhetsinnehåll och fysiska utformning skulle skapa puls och aktivitet, inbjuda till möten och erbjuda en mångfald av aktiviteter i lättillgängliga lokaler.

Eftersom kommunfullmäktige dock var långt ifrån samstämmigt om beslutet skapades här början till en viljestark debatt där majoritetspartierna folkpartiet, miljöpartiet, centern, moderaterna och kristdemokraterna var positiva till beslutet medan socialdemokraterna och vänstern var mycket missnöjda.

För mig var det dock intressant att vad den ena sidan sa skulle ge Ulricehamn möjlighet att utvecklas mot något bättre, var ett lika klart argument för den andra sidan att Ulricehamn skulle ta vatten över huvudet. Jag började att fråga mig själv hur det kunde komma sig att politiker på samma nivå och med någorlunda samma bakgrund kunde ha en sådan skiftande tilltro till kulturen.

Mitt syfte med uppsatsen var att undersöka argument och formuleringar kring ambitionen att bygga ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Materialet jag utgick ifrån var protokoll från kommunfullmäktige och kommunstyrelse, en chatt som kommunpolitikerna hade med allmänheten om projektet, en artikel, en insändare och intervjuer. Jag studerade också statliga, regionala och kommunala kulturstrategier som var adekvata för min frågeställning. Undersökningen belystes med kunskaps sociologisk teori. Jag önskade också kunna besvara vilken syn på kultur som fanns hos kommunalpolitikerna i Ulricehamn och i vilken mån statliga, regionala och kommunala kulturstrategier fungerade som riktlinjer och direktiv för Ulricehamns kommunala kulturpolitik.

Av analysen framgick att det fanns tre specifika huvudtendenser på för-argumenten för ett kunskaps- och kulturcentrum i Ulricehamn. Dels betonade **innehållet** som skulle finnas i den nya byggnaden, sådant man tidigare saknat, och nöjet med att det nu skulle finnas tillgängligt. Dels underströks **utbildningsnivån** som skulle höjas till följd av att ett kunskaps- och kulturcentrum skulle tillföra Ulricehamn en högre kompetensnivå och mera utbildningsmöjligheter. Slutligen framhölls även en tro på att ett kunskaps- och kulturcentrum kunde leda till utveckling och kommunal **identitetsskapande**.

Av analysen syntes även två stora huvudinriktningar som uppkommit mot ett kunskaps- och kulturcentrum. Det ena var **kostnadsfrågan**, den totala kostnaden för projektet och de eventuella konsekvenser detta skulle kunna få för kommunen. Det andra handlade om **informationsbrist**, att informationen kring beslutet var bristande och ofullständigt.

Inom kulturpolitiska studier uppstår ofrånkomligen vissa problem vid till exempel definiering av kulturbegreppet. Ordet kultur kan betyda olika från människa till människa. Mina resultaten tyder på skiftande kultursyner bland Ulricehamns kommunpolitiker. Utifrån mitt material

identifierade jag tre kultursyner som jag ansåg färgade av sig på resultatet. Jag kallade dem: Kultur som nöje, Kultur som identitet och Kultur som bildning.

Kultur som nöje innebar att kulturen sågs som en fritidssysselsättning, en form av underhållning och nöje för den som var intresserad av exempelvis konst, litteratur och musik. De innehållsmässiga för-argumenten kunde tänkas böttna i denna kultursyn liksom eventuellt de flesta mot-argument. Dessa motargument kunde eventuellt härledas till det gamla mottot "Nyttan går före nöje".

Den kultursyn som jag kallade "kultur som identitet" fanns såväl i för-argumenten som i kulturstrategier från statlig, regional och kommunalt håll. De positiva argumenten för ett kunskaps- och kulturcentrum beskrev den framtida kommunala identitet som man önskade att Ulricehamn utvecklades mot. Men kultur beskrevs också som identitetsskapande för individen.

Mycket material visade att kultur och bildning stod varandra nära. Enligt Statens kulturråd var det både utbildningspolitiken och kulturpolitiken som hade ansvar för bildningen. Den sjätte kulturpolitiska målsättningen innebar därför att främja bildningssträvanden, men kopplingen mellan bildning och kultur återfanns också i regionala och kommunala kulturstrategier.

Min undersökning visade också på att statlig, regional och kommunal kulturstrategi enbart har en måttlig roll för den kommunala kulturpolitiken i Ulricehamn. De stöd man tar för sina politiska åsikter är hämtade från motiveringar som redan ligger i linje med deras tidigare uppfattningar och intressen. Detta pekar på rimligheten i kunskapsociologen Alfred Schutz tankegång att vår kunskap är intressestyrd.

Bibliotek och lokal kulturpolitik tycks ofta vara beroende av varandra. Å ena sidan är biblioteken i behov av de ekonomiska anslag och insatser som stiftas av den lokala kulturpolitiken. Å andra sidan utgör biblioteken i många kommuner en bas för lokal kulturpolitik. En bas som många gånger är avgörande för det kulturpolitiska arbetets inriktning och utveckling.

Huruvida ett kunskaps- och kulturcentrum någon gång i framtiden kommer att finnas på det s.k. järnvägsområdet i Ulricehamn har blivit mycket ovisst. Splittringen mellan partiblocken har visat sig inte bara handla om en stor ekonomisk kultursatsning, utan också om en grundläggande ståndpunkt vad kultur är och innebär. Oavsett utgång är min förhoppning att Ulricehamns kommunalpolitiker kan enas och gå vidare



## Källförteckning

### Otryckta källor

- Centern (2002) *Centern* [E-post] Författare: Roland Karlsson 2002-04-15. Ulricehamn
- Centern (2002) *Centern* [E-post] Författare: Roland Karlsson 2002-04-17. Ulricehamn
- Centern (2002) *Centern* [E-post] Författare: Roland Karlsson 2002-06-05. Ulricehamn
- Folkpartiet (2002) *Folkpartiet* [E-post] Författare: Per-Allan Orrbeck. 2002-04-14. Ulricehamn
- Kristdemokraterna (2002) *Kristdemokraterna* [E-post] Författare: Gunnar Petterson. 2002-04-22. Ulricehamn
- Miljöpartiet (2002) *Miljöpartiet*. [E-post] Författare: Bernt Svensson. 2002-04-15. Ulricehamn
- Moderaterna (2002) *Moderaterna* [E-post] Författare: Lars Dahlén. 2002-04-16. Ulricehamn
- Socialdemokraterna (2002) *Socialdemokraterna* [E-post] 2002-04-12. Ulricehamn
- Socialdemokraterna (2002) *Socialdemokraterna* [E-post] 2002-04-14. Ulricehamn
- Socialdemokraterna (2002) *Socialdemokraterna* [E-post] Författare: Kjell Andersson. 2002-04-15. Ulricehamn
- Socialdemokraterna (2002) *Socialdemokraterna* [Telefonsamtal] Informant: Kjell Andersson. 2002-04-22.
- Ulricehamns kommunfullmäktige (2000) *Kunskaps- och kulturcentrum på f d Järnvägsområdet* [protokoll] 2000-04-13 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunfullmäktige (2001) *Kommunal kulturstrategi* [protokoll] 2001-03-22 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunfullmäktige (2001) *Kunskaps- och kulturcentrum på f d Järnvägsområdet* [protokoll] 2001-09-20 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunstyrelse (1997) *Program för detaljplan för Järnvägsområdet* [protokoll] 1997-05-27 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunstyrelse (1998) *Bidrag till utredning om folkpark* [protokoll] 1998-01-07 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunstyrelse (1999) *Framställning om utredningsbidrag beträffande folkpark* [protokoll] 1999-02-02 Ulricehamn
- Ulricehamns kommunstyrelse (2000) *Detaljplan för del av Bogesund 1:86 m fl, f d Järnvägsområdet* [protokoll] 2000-03-27 Ulricehamn

Ulricehamns kommunstyrelse (2000) *Omdisponering inom kommunstyrelsens egen driftbudget för 2001* [protokoll] 2000-11-28 Ulricehamn

Vänsterpartiet (2001) *Reservation om kulturhusets driftform* [word.document] inkommet med E-post 2001-09-04 Ulricehamn

Vänsterpartiet (2001) *Kultur med vinstintresse* [word.document] inkommet med E-post Ulricehamn

Vänsterpartiet (2002) *Vänsterpartiet* [E-post] Författare: Mats Jönsson. 2002-04-18. Ulricehamn

Vänsterpartiet (2002) *Vänsterpartiet* [E-post] Författare: Jan-Olof Sundh. 2002-04-24. Ulricehamn

### Tryckta källor

Arnestad, Georg (1995) "Kultur og økonomi – Ekteskap eller separasjon?" Ur: *Kultur- og regionalutvikling*. 1995 Oslo: Tano

Berger, Peter L. (1980) *Invitation till sociologi. Ett humanistiskt perspektiv*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1998) *Kunskaps sociologi. Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Falun: Wahlström & Widstrand

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2000) *Textens mening och makt : metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur

Björnsson, Gunnar (1994) *Argumentationsanalys*. Stockholm: Natur och Kultur

Bourdieu, Pierre (1997) *Kultur och kritik*. Uddevalla: Daidalos

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Ek, Sven B. (1977) *Kulturrevolutionen börjar i kommunen*. Landskrona: Robek-Konsult

Eliasson, Torsten (1972) *Kommunal kulturpolitik*. Sundsvall: Dagbladets tryckeri

Gerholm, Lena (1985) *Kulturprojekt och projektkultur, en fallstudie av en kulturpolitiks försöksverksamhet*. Malmö: Liber Förlag

Hedelin, Sture (2000) *Programskrivning för ett kunskaps- och kulturcentrum*. [PDF.document] Ulricehamn: Idéhuset Gasellen

Häggqvist, Björn & Schein, Harry (1967) *Kulturattityder*. Stockholm: Pan / Nordstedts

Höglund, Lars & Persson, Christina (1999) "Biblioteken och den regionala utvecklingen". Ur: *Region i omvandling : SOM-undersökningen i västsverige 1998*. Göteborg: Göteborgs universitet

Johanisson, Jenny (1999) *Kulturbegrepp och språkspel i svensk statlig kulturpolitik*. Nordisk kulturpolitisk tidskrift nr. 1/1999. [Tidskrift/Seriell publikation] Borås Bibliotekshögskola

Karlsson, Lars Göran (1998) *Holstebromodellen – en succéhistoria i instrumentell kulturpolitik?* Nordisk kulturpolitisk tidskrift nr. 3/1998. [Tidskrift/Seriell publikation] Borås Bibliotekshögskola

Kulturstrategi för Ulricehamns kommun (2001) *Kulturstrategi för Ulricehamns kommun*. Antagen av kommunfullmäktige 2001-03-22. Ulricehamns kommun.

Kulturpolitisk strategi för Västra Götaland (2001) *Kulturpolitisk strategi för Västra Götaland*. Antagen av regionfullmäktige 2001-10-21

Kärssmyr, Ingvar. m.fl. (2002) *Utveckling Ulricehamn*. [insändare] Författare: Ingvar Kärssmyr (Kd), Perallan Orrbeck (Fp), Bernt Svensson (Mp), Roger Wilhelmsson (M). 2002-01-08  
Ulricehamn: Ulricehamns tidning

Mangset, Per (2001) *Offentlig kulturpolitik i utakt?* Nordisk kulturpolitisk tidskrift nr. 1/2001. [Tidskrift/Seriell publikation] Borås Bibliotekshögskola

Monié, Karin (2001) *Stockholm vände kulturvinden i Ulricehamn*. Kultur & politik nr. 7/2001 [Tidskrift/Seriell publikation] Statens kulturråd

Nilsson, Sven (1981) *Vägen till kulturpolitiken, Kulturen och samhällsförändringen*. Stockholm: Liber förlag

Nilsson, Sven (1997) *Scener ur en framtida kulturpolitik*. [www.document]  
[www.dds.se/distans/scener.html#kult](http://www.dds.se/distans/scener.html#kult), 2002-01-06. Kl: 12:15

Onsér-Franzén, Jill (1992) *Kulturernas kamp. En etnologisk undersökning om kommunala politiker, deras syn på kultur och utformning av praktisk kulturpolitik i en svens medelstor kommun 1978-1985*. Göteborg: skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige 16.

Onsér-Franzén, Jill (1996) *Kulturens giganter. En studie om fenomenen bokmässan och filmfestivalen i Göteborg*. Göteborg: Statens kulturråd

Schutz, Alfred (1970) *On phenomenology and social relations*. Chicago: The University of Chicago Press

Seldevall, Christer (2001) "Skandalös handläggning", *Kostnaden för kulturhuset drabbar vård och skola, anser oppositionsrådet*. [tidningsartikel] 2001-12-22 Ulricehamn: Ulricehamns tidning

Sigrell, Anders (1999) *Att övertyga mellan raderna, En retorisk studie om underförstådda inslag i modern politisk argumentation*. Umeå: Umeå universitet

Skot-Hansen, Dorte (1998) *Holstebro i Verden – Verden i Holstebro: Kulturpolitik og –debat fra tresserne til i dag*. Århus: Klim

Statens kulturråd (2000) *Statens kulturråd*. [www.document] [www.kur.se](http://www.kur.se), 2002-01-10, kl 15:15

Statens kulturråd (1985) *Kommunerna, staten och kulturpolitiken. Rapport från kulturrådet 1984:3*. Stockholm: Norstedt

Trépagny, Veronica (1998) *Under luppen. Kulturbistånd och museibyten*. Nordisk kulturpolitisk tidskrift nr. 1/1998. [Tidskrift/Seriell publikation] Borås Bibliotekshögskola

Trondman, Mats (1998) *Den kulturpolitiska brännpunkten – om behovet och konsten att studera kultur i skolan*. Nordisk kulturpolitisk tidskrift nr. 3/1998. [Tidskrift/Seriell publikation] Borås Bibliotekshögskola

Ulricehamns kommun (2001) *Chatt om järnvägsområdet*. [Pdf.document] hämtat från [www.ulricehamn.se](http://www.ulricehamn.se), 2001-10-29. Kl. 21:15

Ulricehamns kommun (2001) *Ulricehamns kommun*. [www.document] [www.ulricehamn.se](http://www.ulricehamn.se), 2001-10-29. Kl. 21:15